

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2021

Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueet
sekä Isäntäkuntapalvelut

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 KÄYTTÖSUUNNITELMAT PERUSTURVAN PALVELUALUE	7
2.1 Vanhuspalvelut	7
2.2 Vammaispalvelut	12
2.3 Lapsiperhepalvelut	15
2.4 Aikuissosiaalityön palvelut	19
2.5 Sitovat tavoitteet	22
3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE	25
3.1 Avohoidon palvelut	25
3.2 Sairaalapalvelut	35
3.3 Mielenterveys- ja päihdepalvelut	38
3.4 Sitovat tavoitteet	41
4 ERIKOISSAIRAANHOITO	45
5 ISÄNTÄKUNTAPALVELUT	47
6 HENKILÖSTÖ	50
7 TIETOHALLINNON KEHITTÄMINEN	55
8 TULOSLASKEMAT	56
9 INVESTOINNIT	61
10 TESTAMENTTI- JA PERINTÖVAROJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA	62
11 SISÄINEN VALVONTA	63

1 JOHDANTO

Vuoden 2021 talousarviota valmisteltiin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Keväällä ympäri maailmaa levittänyt koronapandemia on mullistanut paitsi normaalin arkielämämme niin myös työnkuvamme ja elantomme. Työttömyys on lisääntynyt, yrityksiä on laitettu kiinni ja asiakasvirrat tietyissä palveluissa ovat hiljentyneet. Pandemia on lisännyt terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen tarvetta, vaikka osin palveluja jouduttiin keväällä sulkemaan. Syksyn aikana mm. suun terveydenhuollon palvelut ovat käynnistyneet uudelleen, mutta kevään sulkeminen aiheutti pitkät jonot hoitoon pääsyyn. Korona on vaikuttanut yhteiskuntamme rakenteisiin monilla eri tavoilla ja erityisen huolestuttavaa on kodeissa lisääntynyt väkivalta ja nuorten yleistynyt alkoholin - ja muiden päihteiden käyttö.

Vuoden 2020 osalta kuntatalous on kuitenkin kääntymässä useissa kunnissa, myös Kuopiossa positiiviseksi. Kaupungin tilinpäätöksen ennakoidaan olevan lähellä nollaa. Hyvä tulos johtuu valtion vastaantulosta koronapandemian aiheuttamiin taloudellisiin menetyksiin. Lisäkustannukset koronasta ovat olleet merkittävät.

Kaupungin taloudessa on tunnistettu 20 miljoonan euron alijäämä. Tilanteen korjaamiseksi valtuustoryhmien puheenjohtajat sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajat muodostivat Kuopio 2025-ryhmän, jonka päämääränä on löytää tulolisäyksiä ja keinoja sekä nopeisiin taloutta korjaaviin toimenpiteisiin että pitkä aikavälin säästöihin.

Tulojen ja menojen epäsuhta pyritään hoitamaan vuoteen 2025 mennessä alijäämän korjausohjelmalla, jonka tavoite-elementit ovat mukana vuoden 2021 talousarviossa ja näyttäytyvät palvelualueiden käyttösuunnitelmassa henkilöstömenojen hillintänä mm. sairauspoissaolojen vähentämistavoitteissa.

Kesäkuussa aloittava kaupunginvaltuusto ja toimielimet saavat tarkasteltavaksi kaupungin strategian. Nykyinen visio 2030 "Hyvän elämän pääkaupunki – terveyttä, hyvinvointia ja arjen rikkautta" on myös vuoden 2021 johtoajatus.

Kuopion kehitys

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Laaja hyvinvointikertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja vuosittain raportoidaan valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä: <https://www.kuopio.fi/fi/hyvinvointi>

Kuopion hyvinvointitavoitteet kuntalaisten hyvinvointitiedon pohjalta vuosille 2018-2021:

1. Terveet elintavat

- Ympäristö on terveellinen ja kannustaa aktiivisuuteen.
- Päihde- ja mielenterveysongelmat vähenevät: nuoret, erityisesti ammatillisten oppilaitosten, työikäiset ja ikäihmiset.
- Lapset ja nuoret liikkuvat vähintään suositusten mukaisesti.
- Lasten ja nuorten hyvää ravitsemusta ja ruokakasvatusta edistetään ja ennaltaehkäistään ylipainoa.
- Nuoret kokevat terveydentilansa hyväksi (erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuoret).
- Työikäiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi (tuki- ja liikuntaelinsairaudet, liian vähäinen liikunta).
- Ikäihmiset ovat aktiivisia ja toimintakykyisiä.
- Ikäihmisten hyvää ravitsemusta edistetään ja ehkäistään aliravitsemusta.
- Ikäihmiset kokevat terveytensä hyväksi.

2. Turvallinen Kuopio

- Ympäristö on turvallinen ja viihtyisä.
- Ketään ei kiusata.
- Ketään ei syrjitä.
- Perheväkivalta ja myös kodin ulkopuolella tapahtuva väkivalta vähenee. Seksuaalista häirintää, fyysistä.
- Uhkaa ja väkivaltaa ei esiinny.
- Liikenneonnettomuudet vähenevät (moponuoret, jalankulkija- ja polkupyöraonnettomuudet, nuoret ajokortin saaneet ja ikääntyneiden ajokyky).
- Ikäihmisten kodit ovat turvallisia asua.

3. Varhainen tuki

- Lapsiperheet saavat varhaista ja avohuollon tukea tarvittaessa (myös maahanmuuttajalapsiperheet).
- Ikäihmiset saavat tukea kotiin.

4. Osallistuva ja vaikuttava kuntalainen

- Kuntalaiset ovat aktiivisia ja heillä on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.
- Kuntalaiset saavat tietoa ja tukea oman hyvinvointinsa edistämiseksi.
- Kukaan ei koe tahtomattaan yksinäisyyttä (erityisesti miehet 20-54 v. ja ikäihmiset).

5. Työllistyminen

- Työllistyminen ja työllisyystilanne paranevat (erityisesti pitkäaikaistyöttömät, alle 20-vuotiaat nuoret ja ulkomaalaiset).

Hyvinvointitavoitteiden vuosiraportissa (ks. www.kuopio.fi/hyvinvointi) on käsitelty hyvinvointia laajassa kertomuksessa nimettyjen teemojen ja strategian mukaisten kriittisten menestystekijöiden mukaan.

Kriittiset menestystekijät ovat

- aktiivinen arki
- varhainen tuki
- työllisyys ja toimeentulo
- viihtyisä ja turvallinen eläinympäristö
- kumppanuus
-

Strategia määrittää suuntaviivat lähivuosille

Kuopion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Kuopion strategian 11.12.2017. Strategia määrittää Kuopion kehittämisen suuntaviivat lähivuosiksi. Strategian aikajänne ulottuu vuoteen 2030. Visio ja strategiset päämäärät kuvaavat kaupungin tulevaisuuden tahtotilaa eli sitä millaiseksi Kuopion halutaan kehittyvän. Strategia sisältää valintoja; asioita, joissa meidän tulee kaupunkina yhdessä kumppaneiden kanssa onnistua, jotta haluttu tulevaisuus toteutuu. Strategia määrittää myös toimintatavat, joilla varmistetaan strategian toteutumista. Strategian toimeenpanon tukena ovat strategian toimenpideohjelmat ja muut suunnitelmat.

Strategiaa ja yhteisiä suuntaviivoja tarvitaan muuttuvassa toimintaympäristössä. Myös kuntalaki edellyttää, että jokaisessa kunnassa on oltava voimassa oleva kuntastrategia ja se on tarkistettava vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Tällä halutaan korostaa erityisesti valtuuston roolia kunnan strategisena johtajana ja toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteiden määrittäjänä. Valtuusto arvioi strategian toteutumista joka vuosi keväällä strategiaseminaarissa, asettaa tavoitteita ja tekee tarvittaessa muutoksia strategiaan.

Kuopion strategia on kaupunkiyhteisön strategia ja se ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Kaupunkikonsernin lisäksi keskeisiä kumppaneita strategian toteuttamisessa ovat yritykset, järjestöt ja yhteisöt sekä

tietysti kuntalaiset. Merkittävistä investoinneista ja päätöksistä on tehtävä strategiavaikutusten arviointi. Toimielinten päätösten perusteluista tulee käydä esille, miten esitetty asia vaikuttaa Kuopion strategian toteutumiseen.

Tähän strategiaosaan on koottu valtuustoon nähden sitovat kaupunkistrategiaa vuonna 2021 toteuttavat tavoitteet. Palvelualueiden käyttösuunnitelmissa strategian tavoitteita täsmennetään toimenpiteillä. Strategian toteutumisen seuranta toteutetaan osana talousarvion seurantaa kesäkuun osavuosiseurannassa ja tilinpäätöksessä.

Kuopion strategia löytyy kaupungin verkkosivuilta osoitteesta: <https://www.kuopio.fi/fi/strategia>

Ikäystävällinen Kuopio-ohjelma ohjaa ikäihmisten palvelujen suunnittelua

Ikäihmisten palvelutarpeet ennakoidaan kasvavan tulevana vuosina merkittävästi, vaikka yhä suurempi osa ikääntyvistä on terveempiä ja toimintakykyisempiä. Tulevaisuuden kannalta on keskeistä vahvistaa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä parantaa palvelutuotannon toimintakykyä vahvistamien palvelumuotojen vaikuttavuutta.

Kotihoito keskittyy tukemaan paljon palveluja tarvitsevia kotona asuvia henkilöitä. Kevyemmässä palvelutarpeessa olevat henkilöt ohjataan omaehtoiseen tai kolmannen sektorin palvelujen piiriin.

Erityisryhmien asumispalveluissa lisääntyvänä palvelutarpeena ovat päihteiden käytöstä johtuvat neurologiset- ja käytösongelmat. Uusi kasvava ongelma on kovia huumeita käyttävät asiakkaat ja se näkyy päihteet sallivien asumisratkaisujen kysynnän kasvuna.

Vammaispalveluissa ja kehitysvammahuollossa jatketaan palvelujen uudelleenorganisointia

Vuonna 2021 jatketaan tuottavuusohjelmaa, jossa arvioidaan palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä tarkennetaan lakisääteisten palvelujen järjestämisvastuuta. Vuoden 2021 aikana aloitetaan valmistelemaan kehitysvammaisten ja vammaisten asumispalvelujen kilpailuttamista sekä tarkastellaan oman tuotannon vahvistamista asumispalveluissa. Palvelutuotannon tapoja arvioidaan yhteistyössä maakunnan kuntien kanssa osana sote-uudistusta. Videovälitteinen Visit pilotoidaan vammaispalvelun ja avustajakeskuksen palveluohjauksessa.

Systeemisen toimintamallin levittäminen lapsiperhepalveluissa

Pilotoivana ollut systeemisen mallin ajattelu laajennetaan lapsiperhepalveluihin sekä poikkihallinnollisesti muihin sosiaali- ja terveydenhuollon perus ja erityistason palveluihin. Kuopion kaupunki hallinnoi Pohjois-Savon maakunnan osalta sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaan LUMO-kehittämishanketta, jonka aikana Itä- ja Keski-Suomen yhteistoiminta-alueella otetaan käyttöön monitoimijainen yhteistyömalli ja monialaiseen arviointiin perustuva työskentelymalli, jonka viitekehyksenä on systeeminen lastensuojelu.

Kuopion kaupungin tuottama maakunnallinen sosiaalipäivystys on edelleen kehittämisen painopisteenä. Turvakodin asiakaspaikkojen lisääminen edellyttää investointia uudisrakennukseen. Asia etenee hanke-suunnittelun kautta toteutukseen mahdollisesti vuoden 2021 aikana.

Aikuissosiaalityön palveluja kehitetään Tulevaisuuden sote-keskukseen

Aikuissosiaalityössä tavoite on sosiaalipalvelujen integroiminen SOTE-keskukseen. Vuoden 2021 painopisteeksi on asetettu etäpalveluiden tehokas hyödyntäminen ja lisäksi jatketaan tiivistä ja tehokasta yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa.

Kaupunki varautuu vastaanottamaan 65 pakolaisen kokonaiskiintiöstä vuotta 2020 vastaavan määrän 27 kiintiöpalkolaista, kuitenkin siten kuin Pohjois-Savon ely-keskus kokonaiskiintiö osoittaa Kuopioon.

Asunnottomuuden ehkäisyssä toteutetaan Koti kaikille 2030 verkostotyön malleja osana aikuissosiaalityön perustyötä.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu, palveluiden sujuvoittaminen ja asiakaslähtöisyys

Terveydenhuollon palveluissa huomioidaan valtakunnalliset, uudet hallituksen linjaukset ja lähtökohtana tulevaisuuden sote-keskusmalli. Palveluja kehitetään yhteistyössä eri tahojen kanssa. Monitoimijaista mallia toteutetaan muiden terveystieteiden, sosiaalipalvelujen, sivistystoimen sekä järjestöjen ja seurakuntien sekä erikoissairaanhoidon kanssa. Perhekeskus-toimintamalli jalkautetaan osaksi koko yksikön toimintoja.

Lasten ja nuorten mielenterveyden tuki ja ennaltaehkäisevä hoito painottuu vuonna 2021 koulu- ja opiskelu-terveydenhuollossa.

Terveyskioskin toimintaa kehitetään kevään 2021 aikana ja toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan vuoden 2022 talousarviovalmistelun yhteydessä.

Suun terveydenhuollossa kehitetään uusia toimintatapoja mm. keskitetyn päivystyksen osalta. Hammas-tekniikan laboratorio aloittaa toimintansa vuonna 2021, jolloin oikomiskojeiden saatavuus helpottuu ja nopeutuu.

Asiakasmaksulaki uudistuu ja asiakkaiden oikeusturva vahvistuu

Asiakasmaksulaki uudistuu 1.7.2021 ja vaikuttaa erityisesti ikäihmisten palvelujen asiakasmaksuihin. Maksukattoa koskevat uudistukset tulevat voimaan 1.1.2022, sillä maksukaton kertyminen on sidottu kalenterivuoteen.

Laki sisältää kauan odotetut säännökset palveluasumisen maksuista ja uudistuksen myötä lähes miljoonan suomalaisen asiakasmaksut pienenevät nykyisestä. Uusia maksuttomia palveluja ovat jatkossa esimerkiksi hoitajavastaanotot perusterveydenhuollossa, alle 18-vuotiaiden poliklinikkakäynnit, eräät tartuntatautien hoitoon liittyvät asiat, kuten HIV:n ehkäisyyn tarkoitettu lääkitys, sekä päihteitä käyttäville raskaana oleville suunnattujen äitiyspoliklinikoiden antama hoitokokonaisuus.

Maksukatto laajennetaan koskemaan suun terveydenhuoltoa, terapiaa, tilapäistä kotisairaanhoitoa ja tilapäistä kotisairaalahoidoa sekä tiettyjä etäpalveluja. Maksukatto kerryttää myös asiakasmaksut, joihin on myönnetty toimeentulotukea.

Laki korostaa asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentuloturvaan. Tavoite on, että asiakas ei joutuisi turvautumaan toimeentulotukeen selvittääkseen asiakasmaksuista. Muutoksenhakua selkiytetään ja vahvistetaan asiakaan oikeusturvaa.

2 KÄYTTÖSUUNNITELMAT PERUSTURVAN PALVELUALUE

2.1 Vanhuspalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vanhuspalvelujen avainprosessiin kuuluvat vanhusten palveluohjauksen ja hoivapalvelujen palveluprosessit.

Vanhuspalveluissa Kuopion kaupunki toteuttaa lakia ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta. Ikäystävällinen Kuopio -ohjelma sisältää lain vaatiman suunnitelman toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksissa painottuu ensisijaisesti kotiin annettavat palvelut, jossa toimintakyvyn tukemista ja vahvistamista toteutetaan ensisijaisesti yksityiskodissa tai muussa kodinomaisessa paikassa. Laitoshoidon palvelu toteutetaan vain silloin, kun se on lääketieteellisesti perusteltua. Palveluiden järjestämistapana on oma palvelutuotanto, ostopalvelu ja palvelusteli. Vanhuspalveluiden järjestämistä ohjaa lautakunnan vahvistamat myöntämisperusteet.

Vanhuspalvelulain muutokset myötä 1.10.2020 ympärivuorokautisen asumispalvelun henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,5 työntekijää asiakasta kohti ja vuoden 2021 alusta henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,55. Vanhuspalvelulakiin on kirjattu myös säännökset iäkkään henkilön toimintakyvyn ja palvelutarpeen arvioinnissa käytettävästä RAI-arviointivälineistöstä, jonka tulee olla käytössä viimeistään 1.4.2023. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista tulee voimaan 1.7.2021 alkaen. Merkittävin muutos on pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmaksun määräytymisperusteiden yhtenäistäminen laitoshoidon asiakasmaksun mukaiseksi ja alustava arvio on, että muutos tulee vähentämään asiakasmaksujen kertymistä.

Vanhusten palvelutarpeiden ennakoidaan kasvavan merkittävästi tulevina vuosina, vaikka yhä suurempi osa vanhusväestöstä on aiempaa terveempiä ja toimintakykyisempiä. Tulevaisuuden kannalta keskeistä on vahvistaa matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelun roolia sekä parantaa palvelutuotannon toimintakykyä vahvistavien palvelumuotojen vaikuttavuutta. Kotihoidossa keskitytään strategian mukaisesti paljon tukea tarvitsevien ihmisten toimintakyvyn vahvistamiseen. Kevyemmässä palvelutarpeessa olevat asiakkaat ohjataan omaehtoiseen tai kolmannen sektorin palvelujen piiriin.

Hoivapalvelujen haasteena on palveluiden kysynnän kasvusta johtuva henkilöstön kasvava tarve samanaikaisesti, kun henkilöstöä eläköityy ja uuden työvoiman saatavuus vaikeutuu. Työvoiman saatavuus on vaikeutunut koko kaupungin alueella, mutta haasteet korostuvat erityisesti liitoskunta-alueilla.

Erityisasumispalvelujen järjestämistapana on oma palvelutuotanto ja ostopalvelu. Palveluiden järjestämistä ohjaa lautakunnan vahvistamat myöntämisperusteet. Erityisryhmien asumispalveluissa lisääntyvänä palvelutarpeena on päihteiden käytöstä johtuvat vaikeat neurologiset- ja käytösongelmat. Kovien huumeiden käyttäjien osuus asiakaskunnassa on kasvava ja näkyvät päihteet sallivien asumisratkaisujen kysynnän kasvuna.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuoden 2021 aloitetaan vaiheittain RAI –mittarin käyttöönotto vanhusten ja mielenterveys- sekä päihdekuntoutujien (sekä vammaispalveluissa) toimintakykyä ja voimavaroja arvioitaessa ja vahvistaa näin tarveperusteista (hoitoisuus) palvelusuunnittelua. Mittarilla saadaan kansallisen tason vertailutietoa palveluiden kohdentumisesta ja laadusta. Asiakaskokemuksen seuraamiseksi tavoitteena on ottaa käyttöön asiakaspalautejärjestelmä, joka mahdollistaa reaaliaikaisen asiakas- ja omaiskokemuksen keräämisen eri ammattilaisten asiakaspalvelusta etäpalvelussa ja jalkautuvissa palveluissa sekä palvelupisteissä. Vanhuspalveluissa

otetaan käyttöön AluePegasos-järjestelmän uusi OMNI360 -versio kevään 2021 aikana. Järjestelmien ja ohjelmien käyttöönotot edellyttävät vahvaa suunnittelua ja käyttöönottojen projektointia. Käyttöönotot edellyttävät myös henkilöstön työpanosta.

Palveluohjauksen toimintaa kehitetään matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua käynnistämällä etäpalvelu ja avaamalla kasvokkain palveluun palvelupiste. Itsenäisen tiedon hankintaa parannetaan kehittämällä www.kuopio.fi sivujen sisältöä ja ottamalla käyttöön Tarjoomo-osuuskunnan sähköinen palveluhakemista alueen toimijoista. Palvelupisteeseen koostetaan esittely kotona asumista tukevista teknologisista ratkaisuista. Tavoitteena on, että 60 % tulleista yhteydenotoista voidaan ratkaista matalankynnyksen palvelussa. Vahvistamalla matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua pystytään hallitusti kohdentamaan palveluohjauksen resursseja myös paljon palvelua tarvitsevien palveluiden koordinointiin ja rinnalla kulkemiseen. Tavoitteena on, että yhä useampi asumispalveluiden piiriin siirtyvä odottaa asumispalveluja riittävillä ja oikea-aikaisilla palveluilla kotona.

Valmistellaan vanhusten ja erityisryhmien asumispalvelujen ostopalveluiden kilpailutusta ja tavoite on siirtyä uuden hankintasopimuksen piiriin viimeistään vuoden 2022 alkupuolella.

Hoivapalvelujen toiminnan tärkein painopiste on asiakkaiden toimintakyvyn eli arjessa selviytymisen, itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden vahvistaminen. Asiakkaiden hoito- ja kuntoutussuunnitelmat perustuvat asiakkaiden asettamiin omiin tavoitteisiin toimintakyvyn parantamiseksi. Asiakkaan toimintakykyä vahvistetaan vanhustyön monialaisen tiimin, asiakkaan ja hänen lähipiirinsä yhteistyönä. Keskeisiä toimenpiteitä vuonna 2021 ovat hoivahenkilöstön kinestetikka-orientaation laajentaminen, sekä asiakkaiden hoitosuunnitelmien kehittäminen toimintakykyä vahvistavaan suuntaan.

Kotihoidossa keskeisiä toimenpiteitä ovat teknologia-avusteisten palvelujen laajentaminen ja käyttöönotto. Kotihoidossa laajennetaan virtuaalikotihoidon peittävyttä. Tavoitteena on saavuttaa 15% peittävyys kotihoidon asiakkaista. peittävyys on tällä hetkellä 3,5%. Toisena ison toimenpiteenä kotihoidossa on lääkerobotin käyttöönotto. Vuonna 2021 tavoitteena on saada noin 80 asiakasta lääkerobotin piiriin (n.5% kotihoidon asiakkaista). Kokonaistavoite on noin 15 % peittävyys kotihoidon asiakkaista. Kotihoidossa aloitetaan valmistelu tehokkaamman ja laadukkaamman kotiutuksen toteuttamiseksi. Valmistelua tehdään yhteistyössä palveluohjauksen, sairaalapalvelujen ja kotihoidon tukipalvelujen kanssa. Valmistelu on myös osa posote2-työtä.

Asumispalveluissa keskeisiä toimenpiteitä on tehostetun asumispalveluysikkö Liito-oravan käyttöönotto loppuvuodesta 2021 sekä Puijonlaakson palvelukeskus osasto 2:n toiminnan päättäminen. Lisäksi asumispalvelu osallistuu asumisen strategian mukaisesti tulevien asumisen ratkaisujen suunnitteluun ja valmisteluun.

Kotisairaалassa keskeinen painopiste on kotisairaалatoiminnan kehittäminen osana posote2-valmistelua. Kehittämisessä korostuu palliatiivisen ja saattohoidon vahvistaminen ja tukeminen sairaalahoidon vaihtoehtona. Kotisairaalan ja kotihoidon kehitystyö näkyy myös lisääntyvänä kysyntänä lääkärityölle

Sote-tikessa ja turvapalveluissa tavoitteena on selvittää turvapalvelun ICT-kokonaisarkkitehtuuria.

Vanhusten toiminta- ja yhteisöpalveluissa kehitetään erityisesti maaseutualueiden toimintakeskuspalveluja tukemaan kotona asumista. Muutoin pyritään säilyttämään nykytaso.

Kuntoutuspalvelut täydentävät muuta terveydenhuollon toimintaa, mikä tekee toimintaympäristöstä verkostomaisen ja monitoimijaisen. Kotikuntoutus toimii tiiviissä yhteistyössä muun hoivan kanssa. Kotikuntoutusta kehitetään kotona pärjäämistä ja toimintakykyä tukevaan suuntaan. Lisäksi selvitetään erilaisten kuntoutusmuotojen käyttöönottoa, mm. virtuaali- ja etäkuntoutusta yksilö- ja ryhmätilanteissa.

Henkilöstösuunnittelu

Palveluohjauksen roolin vahvistuminen asiakkaan palveluprosessissa ja oikea-aikaisuus lisäävät palveluohjauksen henkilöstötarvetta, mutta hillitsevät asiakkaan palveluiden käyttöä pitkällä aikavälillä. Henkilöstön osaamista vahvistetaan lainsäädäntö tuntemuksen, asiakkaan valinnanvapauden ja palveluohjauksen työmenetelmien osalta.

Vanhuspalveluissa henkilöstön osaamisen vahvistamisessa keskeistä vuonna 2021 on monialaisen kineestekniikka-orientaation laajentaminen. Vuonna 2019 alkanut kineestetiikkavalmennus jatkuu vuonna 2021 monialaisesti yhdessä palveluohjaajien, hoitajien, fysioterapeuttien ja lääkäreiden yhteiskehittämisenä. Toinen keskeinen kehittämisen kohde on henkilöstö ja asiakasturvallisuuden kehittämisrakenteiden vahvistaminen. Kolmas painopiste osaamisen vahvistamisessa on henkilöstön mielenterveys- ja päihdeosaaminen. Uusien teknologisten ratkaisujen käyttö edellyttää riittävää koulutusta, osaamisen vahvistamista ja kannustusta.

Muuttuva ja entistä vaativampi toimintaympäristö aiheuttaa mittavan koulutustarpeen henkilöstölle. Henkilöstön osaamista on kehitetty toiminta- ja koulutussuunnitelmien pohjalta uusien toimintamallien ja asiakastarpeiden mukaiseksi. Henkilöstöä kannustetaan joustavaan yhteistyöhön ja mahdollistetaan työkiertoa eri toiminnoissa. Tällä tähdätään henkilöstön osaamisen laajentumiseen, oikeaan kohdentumiseen ja tehtävien kiinnostavuuden kasvuun.

Etsitään ratkaisuja työvoiman saatavuuden vaikeutumisen haasteelle yhdessä hr-asiantuntijoiden, oppilaitosten sekä muiden yhteistyökumppaneiden yhteistyönä.

Avainprosessi: **Vanhuspalvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Erityisasumispalvelujen palveluohjaus ja hoivapalvelut	Asiakkaita palvelun piirissä yhteensä, kaikki palveluluokat	684	685	760
	Tukiasuminen/ hoitopäivät, omat	8 583	9 855	6 192
	Palveluasuminen/ hoitopäivät, omat	3 559	4745	4 745
	Maksuvastuu uuden kotikunnan järjestämästä palvelusta, asiakkaat	5	5	5
Kotihoito	Asiakaskäynnit, omat ja ostetut	1 263 503	1 300 000	1 340 000
	Virtuaalikotihoidon asiakaskäynnit, oma tuotanto	44 983	61 000	69 000
	Asiakkaan luona tapahtuva työ tunteina, omat ja ostetut	450 312	434 900	450 000
	Virtuaalisen kotihoidon asiakastunnit, oma tuotanto	8 747	11 100	12 500
	Asiakkaan luona tapahtuva työ tunteina, palveluseteli	36 914	36 914	38 000
	Asiakkaiden lukumäärä, omat ja ostetut	3 286	4 250	4 300
	Asiakkaiden lukumäärä, palveluseteli	262	262	270
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto	2,2	3,0	3,0
Päivätoiminta	Vanhusasiakkaiden määrä (+75 vuotiaat), omat	2 387	2 850	2 900
	Asiakasmäärät, kokopäiväryhmä	129	150	170
Kotisairaala	Asiakasmäärä, osapäiväryhmä	84	100	120
	Hoitopäivät	7 137	9 300	9 500
	Asiakkaiden lukumäärä	594	700	720
Palveluasuminen	Kotisairaalajakson pituus, keskiarvo (vrk)	11	13	15
	Hoitopäivät, omat	38 563	33 215	33 215
	Hoitopäivät, ostetut ja palveluseteli	9 673	14 600	9 800
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto	3,3	3,5	3,5
	Asumispaikat, omat	91	91	91
	Asumispaikat, ostot ***	29	12	12
	Asumispaikat, palveluseteli ***	0	6	15
Tehostettu palveluasuminen	Asumispalvelun hoitopäivät, omat	91 248	103 660	103 660
	Asumispalvelun hoitopäivät, ostetut ja palveluseteli	141 072	180 000	184 000
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto	3,5	4,0	4,0
	Asumispaikat, omat	284	284	284
	Asumispaikat, ostetut ***	373	402	426
	Asumispaikat, palveluseteli ***	10	78	80
Laitoshiito	Hoitopäivät,omat	69 185	67 715	69 715
	Asiakkaiden keskimääräinen toimintakyky, oma tuotanto	3,8	4,0	4,0
	Asumispaikat, omat	191	191	191
	joista vuorohoidon asumispaikat	42	42	42
Kotikuntamuuttajat	Maksuvastuu uuden kotikunnan järjestämästä palvelusta, asiakkaat (vanhuspalvelut)	45	38	38
Omaishoito	Omaishoidon asiakkaat, yli 65-v	633	588	640
	Omaishoidon asiakkaat, alle 65-v	15	15	15
Perhehoito	Perhehoidon asiakkaat		8	8
Palvelujen peittävyys (yli 75v) ****	Kotihoito	9,7%		11,0%
	Palveluasuminen	0,80%		1,00%
	Tehostettu palveluasuminen	5,9%		6,0%
	Laitoshiito	1,6%		0 %
	Omaishoito	4,30%		5,00%
Lääkäripalvelut**	Käynnit	3 734		3 800
	Konsultaatiot	20 313		27 000
	Asiakkaat	2 632		3 000
Kotikuntoutus*	Fysioterapian käynnit	2 560		3 000
	Fysioterapian virtuaalikäynnit	0		100
	Fysioterapian asiakkaat	794		900
	Toimintaterapian käynnit	509		650
	Toimintaterapian virtuaalikäynnit	0		30
	Toimintaterapian asiakkaat	217		240

Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Palveluohjaus	Kokonaistyöaika	34,3	38,0	40,8
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	14,3	5,5	5,5
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Vanhusten hoivapalvelut	Kokonaistyöaika	1 150,5	1 119,0	1 151,4
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	26,1	22,7	21,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1,2	0	0
Vanhuspalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	1 184,8	1 157,0	1 192,2
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	25,7	22,1	20,5
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1,2	0	0

*) kotikuntoutus siirtynyt vanhuspalveluihin 1.4.2020, kanta-Kuopion luvut

**) sisältää vanhuspalveluiden lääkärityön ilman laitoshoidtoa ja vuorohoito-/kriisihoito-osaston työtä, kanta-Kuopion luvut

***) käytetään tarkastelujakson viimeisen päivän poikkileikkaustilannetta

****) Omaishoidon asiakkaat vuoden aikana ja muut poikkileikkaus pvm.

Tavoitteet johdettu Ikäystävällinen Kuopio tavoitteiden pohjalta.

2.2 Vammaispalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vammaislainsäädäntö pitkän tähtäimen vammaispoliittisena tavoitteena on uudistumassa osana sosiaali- huoltolain kokonaisuudistusta. Vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille annettavat palvelut ovat pääosin lakiin perustuvia, joissa henkilön yksilölliset tarpeet on otettava huomioon. Periaatteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen tai sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja, kuten asumis-, apuväline-, kuljetus- ja tulkkauspalvelua. Tavoitteena on tukea vammaisten henkilöiden työ- ja toimintakykyä sekä omatoimisuutta. Kunnan järjestämällä palveluilla ja tukitoimilla helpotetaan vammaisten henkilöiden selviytymistä jokapäiväisestä elämästä. Vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki on ollut tarkoitus yhdistää yhdeksi vammaisten henkilöiden erityispalveluja koskevaksi laiksi, joka koskisi kaikkia vammaisia henkilöitä yhdenvertaisesti. Hallitus antoi asiasta esityksen eduskunnalle 27.9.2018, mutta esitys raukesi eduskuntakauden päättyessä. Seuraava hallitus linjanee, miten vammaispalveluja uudistetaan. Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE painottaa, että koronavirustilanteessa pitää pystyä turvaamaan vammaisten henkilöiden oikeudet. Vammaiset henkilöt tarvitsevat palveluita ja tukitoimia selvittääkseen päivittäisistä toiminnoista, joka apu, tuki ja hoito on pystyttävä turvaamaan myös mahdollisen koronavirustartunnan tai karanteenin kaltaisissa oloissa olemisen aikana sekä läheisten tai auttavien työntekijöiden, esimerkiksi henkilökohtaisten avustajien, sairastuessa. Osa vammaisista henkilöistä kuuluvat joko ikänsä puolesta tai iästään riippumatta koronaviruksen riskiryhmään, ja heille esteettömän ja saavutettavan tiedon saaminen tilanteesta on erityisen tärkeää. Vammaisyleissopimus edellyttää, että vammaisia henkilöitä koskeissa päätöksentekoprosesseissa neuvotellaan vammaisten henkilöiden kanssa ja osallistetaan heidät päätöksentekoon. Myös poikkeusoloissa on ylläpidettävä ja kehitettävä uusia tapoja kuulla vammaisia henkilöitä heitä koskevista asioista, niin kansallisesti ja paikallisesti koronavirustilanteen hoidossa kuin myös yksilöllisten palvelujen ja tukitoimien järjestämisessä. (www.stm.fi)

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vammaispalveluiden ja kehitysvammahuollon palveluprosessi järjestää ja päättää sosiaali- huoltolain, vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaisista palveluista ja tukitoimista (mm. henkilökohtainen apu, päivä- ja työtoiminta, palveluasuminen, liikkumista tukevat palvelut). Palvelutarpeen arviointi tehdään yhteistyössä asiakkaan, hänen omaistensa/läheistensä tai asiakkaan laillisen edustajan kanssa. Arviointiin voi t arvittaessa osallistua myös palveluntuottajan edustaja ja muu asiantuntija. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa hakemuksesta. Kehitysvammahuollon kokonaisuus sisältää kehitysvammaisille henkilöille erityishuoltoon kuuluvat palvelut (mm. kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta ja kehitysvammaisten asumispalvelut). Vammaisten ja kehitysvammaisten henkilöiden päivätoiminnalla ja työtoiminnalla edistetään asiakkaiden yhteiskunnallista osallistumista. Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden asumispalveluja tuotetaan pääosin ostopalveluna ja osin omana toimintana (Maljapuron palvelukoti, Puusepän tuettu asuminen).

Kaupungin vammaispalveluissa ja kehitysvammahuollossa jatketaan vuoden 2021 aikana tuottavuus- ohjelmaa, jossa arvioidaan palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä tarkennetaan lakisääteisten palvelujen järjestämisvastuuta. Palveluiden järjestämisen myöntämisperusteet vahvistetaan lautakunnan päätöksellä kokonaisuutena. Myös mm. aikuisten ja lasten ei-ammattillisen hoiva-avun järjestäminen linjataan. Tavoitteena on käynnistää omana tuotantona toteutettava lasten tilapäisen hoidon yksikön suunnittelu. Yksikölle ei kaupungin Tilakeskus ole pystynyt osoittamaan soveltuvia tiloja ennen vuotta 2022, joten vammaispalveluiden taloudessa tulee tältä osin vuonna 2021 lisäkustannuksia. Suunnittelun tueksi osallistetaan

vammaisten lasten perheitä mukaan suunnitteluun. Kaupungin järjestämisvastuulla olevissa palveluissa asiakkaille turvataan lakisääteiset, riittävät ja tarkoituksenmukaiset palvelut. Vuonna 2021 otetaan käyttöön asiakkaiden toimintakyvyn arvioimiseksi valtakunnallisesti käytössä oleva RAI -toimintakykymittari. Vuoden 2021 aikana aloitetaan lautakunnan vahvistaman palvelustrategian mukaisesti valmistelu kehitysvammaisten ja vammaisten asumispalvelujen kilpailuttamiseksi sekä oman tuotannon vahvistamiseksi. Asumisen tarveselvitys vuoteen 2030 on tehty. Lisäksi arvioidaan palvelutuottamisen tapoja yhteistyössä maakunnan kuntien kanssa osana sote-uudistusta. Vaalijalan kuntayhtymän tuottamien palvelujen toteuttamisen vaihtoehtoisia tapoja tarkastellaan edelleen. Vaalijalan laitoshoidon loppuun saattaminen vuonna 2021 niiltä henkilöiltä, joiden lääketieteellinen hoito ei sitä edellytä. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa säädetään erityishuollon järjestämisestä, ohjauksesta ja valvonnasta. Erityishuoltoa annetaan henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden tai vamman vuoksi. Lisäksi edellytetään, että henkilö ei voi saada riittäviä tai sopivia palveluja ensisijaisesti sosiaalihuoltolain tai toissijaisesti vammaispalvelulain tai muiden erityislakien perusteella.

Koronavirustilanteessa on kehitetty uusia sähköisiä toimintatapoja ja lokakuusta 2020 alkaen on virtuaalinen päivätoiminta toimintakeskuksissa tapahtuvan päivätoiminnan rinnalla toteutettavaa toimintaa.

VideoVisit eli videovälitteinen asiakastyöjärjestelmä pilotoidaan vammaispalvelun ja avustajakeskuksen palveluohjauksessa ajalla 1.9.2020 - 31.5.2021. Vammaispalvelut on mukana perhekeskusmallin työstämisessä.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (381/2016) on tullut voimaan 10.6.2016. Tämä laki edellyttää, että asiakkaan itsemääräämistä on tuettava ja rajoitustoimenpiteiden käyttöä on vältettävä. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin on turvauduttava, niin käytön on perustuttava moniammatillisen tiimin arvioon, jossa on riittävä lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntisuus. Rajoitustoimenpiteiden käyttöä on myös seurattava monialaisesti. Vammaispalvelulain uudistaminen ei ole tällä hetkellä edennyt.

Henkilöstösuunnittelu

Vammaispalveluiden osalta tulee toimeenpantavaksi vuoden 2020 yhteistoimintamenettelyn ratkaisut kokovuotisena, joka merkitsee, että palvelutuotannossa on 9 htv:ta vähemmän henkilöstöä. Toiminnan vakiinnuttaminen mm. päivätoiminnassa edellyttää vaihtoehtoisten palveluiden kehittämistä. Palveluohjauksessa tarvitaan ammattitaitoinen, riittävä henkilöstö, jotta lakisääteiset viranhaltijatehtävät pystytään hoitamaan. Erityisesti palvelutarpeen arviointi on kriittinen työvaihe. Henkilökunnan osaamista vahvistetaan sekä tuetaan henkilöstöä moniammatilliseen yhteistyöhön asiakkaan tilanteesta riippuen tarpeen mukaisten tahojen kanssa. Vuonna 2021 käyttöön otettava RAI-toimintakykymittari vaatii kouluttautumisen. Työkierto ja joustava henkilöstön käyttö ovat osa vammaispalveluiden tavanomaista toimintaa. Henkilöstöä kannustetaan oman osaamisen kehittämiseen ja uuden oppimiseen. Sähköinen VideoVisit otetaan kokeilukäyttöön v. 2021.

Avainprosessi: **Vammaispalvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	Vammaispalvelun asiakkaat	3 676	3 500	3 540
	joista kehitysvammaisia	904	920	910
	Asumispalvelut/ Kehitysvammaiset asiakkaat	369	348	349
	ostopalvelu		270	269
	oma tuotanto		78	61
	Asumispalvelut/ Muut vammaiset	44	45	45
	Omaishoidontuen asiakkaat (keva ja alle 65 v)	259	290	322
	kehitysvammaiset 0-17 -vuotiaat	79	83	87
	kehitysvammaiset 18 vuotta täyttäneet	51	60	70
	0-17 -vuotiaat	61	73	82
	18-64 -vuotiaat	68	74	83
Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	Kokonaistyöaika	82,3	80,5	69,9
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	13,3	20,0	20,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Vammaispalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	82,3	80,5	69,9
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	13,3	20,0	19,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,2	0	0

2.3 Lapsiperhepalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Suomeen on ryhdytty valmistelevaan kansallista lapsistrategiaa. Tavoitteena on lapsen oikeuksia kunnioittava yhteiskunta. Lapsistrategian valmistelun pohjana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Strategian tavoitteisiin sitoutetaan valtion ohella myös muut julkiset toimijat, etenkin kunnat ja kuntayhtymät, korkeakoulut ja opetuksen järjestäjät, järjestöt, seurakunnat sekä elinkeinoelämä. Lisäksi jatketaan ns. perhekeskusmallin toimeenpanoa yhteistyössä sivistystoimen, terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden kesken. Tavoitteena on juurruttaa ennaltaehkäisyyn painottuva toimintamalli perhekeskuksen palvelutoimintaan. Keskiössä on määrittellä alueellisesti yhtenäiset linjaukset, joiden mukaan tukea tarjotaan lapsen eri ikävaiheissa systemaattisesti raskauden ajalta alkaen. Käytännön työskentelyssä siirrytään monialaiseen työskentelyyn ja hyödynnetään vanhemmuuden ja parisuhteen tuen sekä eroauttamisen malleja ja työkalupakkeja (LAPE hanke) sekä valtakunnallisia linjauksia (THL).

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kuopiossa lastensuojelun avohuollossa pilotoitavana ollut lastensuojelun systeeminen toimintamalli on vakiintunut avohuoltoon. Systeemisen mallin mukaista ajattelua laajennetaan vähitellen muihin lapsiperhepalveluihin (mm. sijaishuolto) sekä poikkihallinnollisesti muihin sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityistason palveluihin. Kuopion kaupunki hallinnoi Pohjois-Savon maakunnan osalta sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa Itä- ja Keski-Suomen maakuntien lastensuojelun kehittämishanketta (LUMO). Hankkeen keskiössä on monialaisen lastensuojelutyön ja palvelujen konkreettinen kehittäminen. LUMO-hankkeen aikana Itä- ja Keski-Suomen yhteistoiminta-alueella otetaan käyttöön monitoimijainen yhteistyömalli ja monialaiseen arviointiin perustuva työskentelymalli, jonka viitekehyksenä on systeeminen lastensuojelu. Hanketyöntekijät kokoavat tarvittavat kumppanit lastensuojelusta, päihde- ja mielenterveyspalveluista, erikoissairaanhoidosta, kuntien perusopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta sekä järjestöistä ja sopivat yhteistyömallin mukaisesta työskentelystä ja käytännöistä. Olennaista on löytää nimenomaan jo olemassa olevat palvelut, joiden kesken systemaattista monialaista työskentelyä rakennetaan ja kehitetään lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamiseksi. Monialaiselle arvioinnille ja yhteistyölle asetetaan tavoitteet sekä sovitaan koordinaatiosta ja seurannasta. Lastensuojelun asiakkaana olevien perheiden keskeinen työntekijä on lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijä, jonka tehtävänä on vastata palvelun kokonaisuudesta sekä prosessin johtamisesta ja ohjaamisesta kaikkien asiaan liittyvien viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden osalta. Systeeminen lastensuojelu antaa lastensuojelun sosiaalityöntekijälle työkaluja ja osaamista vastata tästä monialaisesta työstä sekä kantaa tehtävään kuuluva erityinen vastuu.

Lapsiperhepalveluissa vakiinnutetaan käyttöön organisaation eri yksiköiden sisäinen kustannusennustemalli. Kustannusennustemalli on tarkoitettu tukemaan sosiaalityöntekijöiden ja esimiesten mahdollisuutta arvioida palvelujen kustannusvaikuttavuutta. Lastensuojelun avohuollossa asetetaan tavoitteeksi asiakasperheistä 60 % perhesosiaalityön palveluissa ja 40 % avohuollon palveluissa. Tämä edellyttää perhekeskustoimintamallin peruspalvelupainotteisuutta. Lastensuojelun uudet valtakunnalliset laatusuositukset ovat tulleet kuntien käyttöön. Päivitetty laatusuositus korostaa entistä vahvemmin ihmissuhdeperustaista, lapsilähtöistä ja lapsen oikeuksista huolehtivaa työskentelyä. Suojelutehtävä toteutuu parhaiten, kun lapset, nuoret ja heidän läheisensä sekä työntekijät luottavat toisiinsa ja toimivat yhteistyössä. Yhteistyötä lapsen asioissa työskentelevien tahojen välillä korostetaan sekä yhteistä arviointia asiakkuuden alusta lähtien. Myös sijaishuoltoon ja valvontaan on laadittu laatusuositukset.

Lapsiperhepalveluissa pilotoidaan osana VIPA-hanketta ajalla 10/2020-3/2021 VideoVisit palvelua, jossa ennalta sovittuja asiakastapaamisia hoidetaan etävideoyhteydellä. Lisäksi perhepalveluissa ja lastensuojelun avohuollossa pilotoidaan osana samaa hanketta palvelua, jossa asiakas ottaa yhteyttä Videoavusteiseen palveluohjaukseen chatin välityksellä.

Sosiaali- ja terveysministeriön vaativan lastensuojelun työryhmä on antanut raporttinsa lastensuojelua koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Työryhmä esittää, että vaativan sijaishuollon sisällöstä, tarkoituksesta ja järjestämisestä säädetään lailla. Tavoitteena on luoda kokonaisuus, jolla vahvistetaan toiminnallisesti integroitua sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyötä vaativan lastensuojelun parantamiseksi. Kuopion kaupungin ja KYSin hankesuunnitelma nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun ns. yhdistelmälaitoksesta vastaa ko. lain tavoitteisiin.

Lisäksi painopistettä vahvistetaan asiakkaana olevan lapsen oppimisvaikeuksien tai vammaisuuden selvittämiseen sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden järjestämiseen viivytyksettä. Työryhmä esittää muutoksia myös erityisen huolenpidon osalta. Jaksoa voitaisiin jatkossa jatkaa 90 vuorokaudella, jos se on välttämätöntä lapsen hengen ja terveyden suojelemiseksi. Myös henkilökunnan resurssit ehdotetaan erityisen huolenpidon yksiköissä korkeammaksi kuin muutoin. Lisäksi työryhmä ehdottaa uutta tehostettua avohuollon tukitoita, jolla voitaisiin vähentää lasten sijoituksen tarpeen syntymistä. Samalla pitäisi tarkentaa avohuollon palveluja. Muita ehdotuksia ovat muun muassa lastensuojelulaitoksen henkilökunnan osaamisvaatimusten tarkennukseen, jälkihuoltoon sekä rajoitustoimenpiteisiin, joilla suojellaan päihteitä käyttävän lapsen henkeä, terveyttä ja kehitystä. Esityksen tavoitteena on parantaa vaativaa tukea tarvitsevien lasten huolenpitoa ja kuntoutusta ja siten vähentää lasten sijaishuoltopaikkojen siirtoja, pienentää palvelujen saatavuuden alueellisia eroja, lyhentää pitkäaikaisten sijoitusten kestoa ja edistää perheen jälleen yhdistämisen mahdollisuuksia. Lisäksi on esitetty henkilöstömitoitusta lastensuojelun sijaishuoltoon (35 lasta / työntekijä). Myös lastensuojelun laatusuosituksen lähtökohtana on, että yhtä lastensuojelun sosiaalityöntekijää kohden olisi enintään 25 asiakasta. Hallitusohjelman mukaan vuonna 2022 yhdellä lastensuojelun ammattilaisella voi lain mukaan olla enintään 35 lasta asiakkaanaan ja vuonna 2024 enintään 30 lasta.

Maaliskuussa 2020 alkaneen COVID-pandemian vaikutuksia palveluntarpeeseen vuodelle 2021 on vaikea arvioida. COVID:n itsensä aiheuttaman palveluntarpeen kasvamisen (yksinäisyys, toimeentulo -ongelmat, päihteet, perheväkivallan uhka ym.) vuoksi on huomioitava myös mahdollinen palveluvelan synty pandemian aikana. Kaikki palveluntarpeet eivät välttämättä ole tulleet esille siten, että niihin olisi pystytty reagoimaan ennakoivasti.

Sosiaalipäivystys on edelleen vahvasti kehittämisen painopisteenä mm. yhteiskunnan häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumiseksi. Myös valtakunnallista ERICA –häätäkeskusjärjestelmää kehitetään edelleen enemmän sosiaalipäivystystehtävien erityisominaisuuksia huomioivaksi. Sosiaalipäivystysten muuntamista jatkossa sosiaali- ja kriisipäivystyksiksi selvitetään edelleen. Kuopion kaupunki tuottaa kunnille sosiaalipäivystyksen maakunnallisesti. Maakunnan kunnat vastaavat asukaspuhjan mukaisesti rahoituksesta. Jatkossa arvioidaan mahdollista osittain käytön perusteella muodostettavaa laskutusperustetta.

Myös lastensuojelun laitoshoidon tuottavuuden ja tehokkuuden parantamista jatketaan vuonna 2021. Omien laitosten käyttöasteita seurataan ja tavoitteeksi asetetaan vähintään 90% käyttöaste yksiköittäin. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten seurantaan ja arviointiin kehitetään talouden ja tuottavuuden seurantamalli.

Lapsiperheiden kotipalvelussa esitetään vakiinnutettavaksi maksuton kotipalvelu 1.1.2021 alkaen. Perhetyössä vakiinnutetaan käyttöön THL:n suositus perhetyön porrasteisuudesta. Lastensuojelun avohuollon kilpailutuksen sopimukset ennakoidaan astuvan voimaan 1.3.2021 alkaen, jolloin sekä omassa tuotannossa että ostopalveluissa on käytössä perhetyössä ns. palvelupaketit. Palvelupaketeilla tarkoitetaan perhetyön ja kotipalvelun vaiheistamista aloitus-, työskentely- ja palvelun lopetusvaiheeseen. Lisäksi resurssien käytön ja ostopalveluiden kustannusten hallitsemiseksi vakiinnutetaan sisäinen tilaaja-tuottajamalli. Kotiin annettavia perhepalveluiden omaan tuotantoon otettiin käyttöön vuoden 2020 lopulla Hilka-toiminnanohjausjärjestelmä, jonka avulla seurataan välitöntä asiakastyöaikaa ja työn kohdentumista palvelutuotannossa. Lastensuojelun uuden jälkihuoltovelvoitteen osalta vakiinnutetaan jälkihuollon tiimin toimintaa. Jälkihuoltoa ja toimivia

käytäntöjä kehitetään edelleen yhteistyössä palveluverkoston kanssa. Perhehoidon osalta täsmennetään perhehoidon toimintaohjeita ja yhteistyön käytäntöjä. Sijaishuollon osalta otetaan käyttöön kilpailutuksen mukaiset ostopalvelut. Sijaishuollon valvontaa kehitetään yhteistyössä valvontatarkistajien kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa lähisuhde- ja perheväkivaltatyön suunnittelusta ja ohjauksesta. Ministeriön tavoitteena on kehittää valtakunnallista palvelujärjestelmää siten, että se pystyy tarjoamaan lähisuhde- ja perheväkivallan eri osapuolille palveluja ja tukea asuinpaikasta riippumatta. Myös ennaltaehkäiseviä työtapoja kehitetään aktiivisesti. Kuopion kaupunki tuottaa turvakotipalvelua valtion rahoituksella (THL). Valtio on esittänyt Kuopion turvakodin asiakaspaikkojen lisäämistä 5 paikasta 10 paikkaan, joten hanke on etenemässä investointeihin uudisrakennuksena.

Henkilöstösuunnittelu

Tavoitteena on ylläpitää työhyvinvointia kehittämällä etätyötä ja yhteistyötä tasapainottavia toimintamalleja. Työviihtyvyyden lisäksi tavoitteena on järjestelyvaraeräkierroksella palkkaustason tarkistaminen maakunnan kuntien keskivertotasolle, joka vähentäisi työntekijöiden vaihtuvuutta. Systeemisen mallin ja tukiperheiden tukemisen vakiinnuttamiseksi vakinaistetaan neljän määräaikaisen sosiaalityöntekijän ja yhden sosiaaliohjaajan resurssi (ei lisää htv-määrää vuoteen 2020 verrattuna).

Koulutussuunnitelmassa tullaan varautumaan ajankohtaisten uudistusten vaatimiin koulutuksiin, avo- ja sijais- huollossa järjestetään mm. lainsäädäntöön liittyviä koulutuksia.

Kotiin annettavien perhepalveluiden yksikön henkilöstön neuropsykiatrista osaamista vahvistetaan. Lisäksi yksikön varhaisen tuen palveluissa on mukaan lähdetty Lapset puheeksi kouluttaja-koulutukseen yhdessä varhaiskasvatuksen ja neuvolan kanssa. Efficatietojärjestelmän uudistumisen myötä asiakaskirjauksiin tuodaan rakeenteellisen kirjaamisen elementtejä.

Myös lapsiperhepalveluiden toimistotyötä järjestellään uudestaan tehokkuuden parantamiseksi ja resurssien käytön riittämiseksi Kaupungin ns. Haltuun – projektin osalta mm. toimistotyön tiimimalliin siirtymisenä. Sijais- ja jälkihuollon operatiivinen työjohto tarvitsee tuekseen palvelutuotannon johtamista varten yksilöidynnä tuotteistusrakenteen, tiedon sosiaalityöntekijöittäin asiakaskontaktien määrästä sekä tiedon asiakaskontaktien välittömästä asiakastyöajasta, toimintaa ja taloutta yhdistävät tunnusluvut, jotka kuvaavat tuottavuuden kehitystä yksikkö-/tiimitasolla. Koko työyksikön työn tuottavuuden ja kuormittavuuden arviointi jatkumona mahdollistuu, kun käytössä on jatkuvan seurannan malli em. asioista.

Avainprosessi: **Lapsiperhepalvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Lapsiperhepalvelut	Lastensuojeluilmoitusten määrä	3 714	3 300	3 700
Lastensuojelulain mukainen avohuolto	Avohuollossa olevien asiakkaiden määrä	773	830	850
Lastensuojelulain mukainen sijaishuolto	Sijaishuollossa olevien asiakkaiden määrä	402	415	400
Lastensuojelulain mukainen jälkihuolto	Jälkihuollossa olevien asiakkaiden määrä	231	270	280
Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut	Sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkaiden määrä	1 410	1 200	1 400
Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Sosiaalipäivystyspalvelut	Kokonaistyöaika	11,1	9,5	9,5
Avo- ja jälkihuolto	Kokonaistyöaika	159,5	164,5	162,8
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	18,5	13,6	13,6
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,8	0	0
Sijaishuolto	Kokonaistyöaika	20,1	16,0	16,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	7,9	5,1	5,1
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,5	0,0	0,0
Riita- ja rikosasiain sovittelu	Kokonaistyöaika	3,9	4,0	4,0
Perheoikeudelliset palvelut	Kokonaistyöaika	5,4	5,0	5,0
Lapsiperhepalv.tukipalvelut	Kokonaistyöaika	1,8	3,7	3,7
Lapsiperhepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	201,8	203,7	201,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	16,2	12,5	12,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,7	0,0	0,0

2.4 Aikuissosiaalityön palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Aikuissosiaalityössä sosiaalihuoltolaki määrittelee ydintehtävät sosiaalityölle ja sosiaaliohjaukselle, jota tehdään työikäisen väestön kanssa. Pandemiatilanne on entisestään lisännyt tarvetta edistää, varmistaa ja ylläpitää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta uusien palvelumuotojen avulla (mm. etäpalvelut) sekä turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Lisäksi tehtävänä on turvata asiakaslähtöinen yhteistyö eri toimijoiden kesken. Aikuissosiaalityö on muutosta tukevaa asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaiden tarpeita vastaava tuen ja palveluiden kokonaisuus ja seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta.

Aikuissosiaalityön avainprosessi tuottaa seuraavat palvelut: asiakasohjaus- ja taloudellinen tukeminen, suunnitelmallinen sosiaalityö, sosiaalinen kuntoutus, työkyky- ja eläkeselvitys, sosiaalinen luototus sekä pakolaistyö.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Aikuissosiaalityössä painopisteenä ovat heikoimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien asiakkaiden toimintakyvyn ja elämänhallinnan ylläpitäminen ja vahvistaminen sekä osallisuuden edistäminen. Aikuissosiaalityössä korostuu matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontatyö, muutokseen tähtäävä tai huolenpidollinen suunnitelmallinen yksilötyö, osallisuuden edistäminen, työelämäosallisuuden edistäminen, jalkautuva työ sekä verkostotyö. Aikuissosiaalityön asiakasohjaus- ja taloudellinen tukeminen –yksikkö vastaa kaikkien uusien työikäisten asiakkaiden matalan kynnyksen ohjauksesta ja neuvonnasta, taloudellisesta tukemisesta (täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, sosiaalinen luototus, välitystili) sekä palvelutarpeen arvioiden tekemisestä ja niiden mukaisesta jatko-ohjaustyöstä ensisijaisten ja tarpeenmukaisten palveluiden piiriin. Aikuissosiaalityössä seurataan Sosiaaliturvakomitean työskentelyä vuoden 2021 aikana sosiaaliturvan monimutkaisuuden selkiyttämiseksi.

Aikuissosiaalityön yksikkö osallistuu Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeeseen, jossa tavoitteena on sosiaalipalvelujen integroiminen SOTE-keskukseen. Sosiaalihuollon palvelujen saavutettavuutta vahvistetaan sijoittamalla kaupungin terveyskeskukseen sosiaalihuollon ohjaus- ja neuvontapalvelua sekä varhaisen sosiaalisen ja taloudellisen tuen palvelua. Hankkeen aikana lisätään asukkaiden tietoisuutta saatavilla olevista sosiaalipalveluista ja madalletaan kynnystä hakeutua palveluihin. Keskeisenä tausta-ajatuksena on, että riittävän varhain ja oikea-aikaisesti tunnistettu avun tarve sekä oikein kohdennetut, integroidut sosiaali- ja terveyspalvelut voivat ehkäistä ongelmien kasautumista ja vaikeutumista sekä siten vähentävät kustannuksia. Tarkoituksena on kehittää palvelukäytäntöjä varhaisen ja kevyen tuen tarpeeseen eli hankkeessa ohjataan omatoimisesti hyödyntämään eri verkostojen palveluja. Lisäksi tarkoituksena on erityisen tuen tarpeessa olevien henkilöiden moniammatillisten palvelukäytäntöjen luominen. Asiakkaan tilannetta ja tarpeita voidaan tarkastella yhtäaikaaisesti hyödyntäen monialaista asiantuntijuutta, jolloin myös asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuus voidaan suunnitella asiakkaan kokonaistilanne- ja tarpeet huomioiden. Lisäksi hankkeessa pilotoidaan ns. yliopistollisen sote-keskuksen konseptia. Konseptin luomisesta ja pilotoinnista vastaa hankkeen monialainen sote-asiantuntijatiimi, johon kuuluvat esimerkiksi projektikoordinaattori, lääkäri, kehittäjäsosiaalityöntekijä, kehittäjäsosiaaliohjaaja, tutkimushoitaja (mahdollisesti psykiatrinen sairaanhoitaja) ja kehittäjäpsykologi.

Lakisääteisen sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden tarve on kasvanut tasaisesti. Sosiaalisen kuntoutuksen palveluita toteutetaan sosiaalista toimintakykyä ja arjen sujumista tukevin yksilöpalveluin sekä elämänhallintaa tukevin ryhmäpalveluin. Sosiaalisen kuntoutuksen asiakaspalveluostot toteutetaan pääasiassa vakiintuneeksi

tuotantotavaksi käyttöön otetulla palvelusetelimenettelyllä. Vuoden 2021 painopisteeksi on asetettu etäpalveluiden tehokas hyödyntäminen ja lisäksi jatketaan tiivistä ja tehokasta yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa siten, asiakkaat ohjautuisivat nykyistä paremmin palvelutarpeensa mukaisiin palveluihin mm. kuntouttavaan työtoimintaan, jolloin työllisyyttä tukevat palvelut ovat aina ensisijaisia sosiaalisen kuntoutuksen palveluihin nähden.

Työkyky- ja eläkeselvitysprosessi on vakiintunut työmuodoksi aikuissosiaalityöhön. Tehostetun työskentelyn tavoitteena on ohjata enemmän pitkään työttömyysetuudella olleita henkilöitä ensisijaisten työkyvyttömyysetuuksien piiriin ja sitä kautta vähentää työmarkkinatuen kuntaosuuksia. Työkyky- ja eläkeselvittelyn tuloksellinen työ on suoraan riippuvainen oikeanlaisista asiakasohjauksista, joka edellyttää mahdollisen työkyvyttömyyden tunnistamista. Työkyky- ja eläkeselvitykseen on kilpailutettu laajasti erikoislääkärien ja muiden asiantuntijoiden ostopalveluita.

Pakolaistyössä jatketaan kiintiöpakolaisten vastaanottoa siten, että kaupunki varautuu ottamaan vähintään Pohjois-Savon ELY-keskuksen Kuopioon esittämän määrän 30 (määrään sisältyy 10 hätätapausta) kiintiöpakolaista. Yksikössä jatketaan aktiivista kotouttamista edistävää työtä kiinteässä yhteistyössä järjestökentän, asumispalveluiden ja kaupungin muiden palveluiden kanssa. Pakolaistyössä seurataan valtakunnallista kotouttamista koskevaa selontekotyötä sekä sitä seuraavaa lakiuudistustyötä. Asunnottomuuden ennalta ehkäisyssä toteutetaan Koti kaikille 2030 verkostotyön malleja osana perustyötä.

Henkilöstösuunnittelu

Tavoitteena on ylläpitää työhyvinvointia kehittämällä etätyötä ja yhteistyötä tasapainottavia toimintamalleja. Työviihtyvyyden lisäksi tavoitteena on järjestelyvaraeräkirroksella palkkaustason tarkistaminen maakunnan kuntien keskivertotasolle, joka vähentäisi työntekijöiden vaihtuvuutta. Aikuissosiaalityön uudet tilaratkaisut ovat vähentäneet sairauspoissaoloja huomattavasti (-8,4 pv/htv). Työikäisten palveluissa suositellaan henkilöstöresursoinniksi noin 35–50 asiakasta / sosiaalityöntekijä tai -ohjaaja (aktiiviasiakkuudet). Aikuissosiaalityössä asiakasmäärä on keskimäärin 70 asiakasta/työntekijä. Kaupungin ns. Haltuun -projekti toimeenpannaan aikuissosiaalityössä mm. toimistotyön tiimimalliin siirtymisenä.

Avainprosessi: **Aikuissosiaalityön palvelut**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Sosiaalityön palvelut	Aikuisten (30-64- v.) sosiaalityön asiakasmäärä (aktiiviasiakkuus)	1 248	1 150	1 200
	Nuorten (18-29- v.) sosiaalityön asiakasmäärä (aktiiviasiakkuus)	874	900	1 000
Taloudellinen tukeminen	Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä	3 146	2 600	2 700
Maahanmuuttajapalvelut	Asiakasmäärä	228	150	185
Sosiaalinen kuntoutus	Asiakasmäärä	405	400	400
Sosiaalihuoltolainmukaiset ilmoitukset / hakemukset palveluihin (muu kuin toimeentulotuki)	Asiakasmäärä	2 909	3 000	3 000
Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Sosiaalityönpalvelut	Kokonaistyöaika	44,2	39,8	39,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	19,3	10,0	10,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0	0	0
Taloudellinen tukeminen	Kokonaistyöaika	0,0	0,0	0,0 *)
Maahanmuuttajat	Kokonaistyöaika	5,8	7,0	7,0
Aikuissosiaalityön tukipalvelut	Kokonaistyöaika	3,0	4,0	4,0
Aikuissosiaalityönpalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	52,9	50,8	50,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	20,6	11,2	11,0
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	0,2	0	0

*) Taloudellinen tukeminen - henkilöstö siirretty Sosiaalityönpalveluihin

2.5 Sitovat tavoitteet

1. KASVAVA KUPIO

1.1. Kilpailukykyinen yrittäjyysympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
yrittäjien työvoiman saataavuus, väestökehitys, ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset (%) väestöstä, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), tarjotut harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Edistetään opiskelu- ja työperäistä muuttoa ja maahanmuuttoa Kuopioon sekä ulkomaalaisten ammattiosaajien sitoutumista alueeseen.	Yhteistyö Savonia AMK ja UEF kanssa ulkomaalaisten opiskelijoiden harjoittelusta ja urapolusta käynnistetty (PETE). Maahanmuuttajien ja muiden työttömien oppisopimuskoulutus hoiva-avustajiksi ja lähihoitajiksi käynnistetty (PETE).	Kasvava Kuopio - ohjelma

1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
edunvalvonnan vaikuttavuus	Viestintää ja edunvalvontaa kehitetään systemaattisesti edelleen (vaikuttamisen kohteet, vaikuttavuusviestintä, yhteistyö).	Varmistetaan, että verkkosivuilla on oikea-aikaista tietoa. Kehitetään verkkosivuja yhteistyössä tiedottajan kanssa.	Kasvava Kuopio - ohjelma

2. HYVINVOIVA KUPIO

2.1. Aktiivisuuteen innostava arki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
harrastaminen, fyysinen aktiivisuus ja kulttuuriharrastuksiin osallistuminen, harrastuspaikkojen käyttöaste	Harrastaminen ja fyysinen aktiivisuus lisääntyvät ja edellytykset niihin paranevat. Kannustetaan asukkaita omaehtoiseen harrastamiseen.	Lastensuojelu ja hyvinvoinnin ohjaus tekevät yhteistyötä nuorten ja heidän tukihenkilöiden tukemiseksi kaupungin urheilu- ja kulttuurimahdollisuuksien osalta. Vanhuspalveluissa mahdollistetaan kulttuuri osana ikäihmisten arkea.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

2.2. Varhainen tuki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
monitoimijaisten arviointien lukumäärä, sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkaiden osuus lastensuojelun ja perhepalveluiden asiakasmäärästä, huostassa/ kiireellisesti sijoitetut 0-17v, lastensuojelun avohuollon osuus 0-17 v	Lapsiperheiden hyvinvointia edistetään tukemalla vanhemmuutta eri keinoin. Edistetään monitoimijaista ja ennaltaehkäisevää työtä sekä perhekeskusverkoston rakentumista.	Lapsiperhepalvelut ovat aktiivinen osa tulevan perhekeskusmallin suunnittelua ja toimeenpanoa.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma
päihteiden käyttö ja päihdemyönteisyys sekä tarjolla olevan tuen määrä, koulukiusaaminen, mielenterveyden oireilu, mielenterveyskäynnit ja nuorten huolta herättävä toiminta	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi lisääntyy. Painopiste on erityisesti syrjäytymisuhan alla olevien nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Ympäristö kannustaa päihteettömyyteen. Toteutetaan Hyvällä mielellä Pohjois-Savo - hanketta.	Tehdään yhteistyötä alueellisen ja etsivän nuorisotyön kanssa ja kohdennetaan resursseja syrjäytymisuhan alla oleviin nuoriin ja runsaasti päihteitä käyttävien nuorten kanssa tehtävään työhön.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

2.3. Työllistyminen ja toimeentulo

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
työttömyysaste, työllisyysaste, pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus, työmarkkinatuen kuntaosuus, työkyvyttömyyseläket tä saavat 25- 64.vuotiaat, alle 30- vuotiaiden nuorten työttömien määrä ja osuus, koulutuspaikan ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat	Kehitetään työllisyyttä edistävää moniammatillisia ohjaus- ja neuvontapalveluja. Työllisyyden kuntakokeilu käynnistyy.	Tehdään tiivistä yhteistyötä Kuopion työvoiman palvelukeskuksen (TYP) kanssa.	Hyvinvoiva Kuopio - ohjelma

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

3.1. Viisas liikkuminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kaupungin henkilökunnasta etätyötä tehneiden henkilöiden määrä, etätyöpäivien määrä	Edistetään etä- ja monipaikkaista työskentelyä ja uusien etätyöratkaisujen käyttöönottoa ja kehitetään näitä tukevaa työkalututkimusta.	Perusturvan palvelualueella etätyö on laaja- alaisesti käytössä. Teams:ä ja muita sähköisiä työvälineitä hyödynnetään mm. kokouksissa.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
jätteen määrä, rakentamisen jätteiden hyödyntämisen osuus kaupungilla ja konserniyhtiöissä (%)	Sisällytetään resurssiviisas hankintaprosesseihin koko konsernissa ja koulutetaan henkilökunta.	Hankinnoissa huomioidaan ympäristövaikutukset. Edistetään toiminnassa jätteiden vähentämistä	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.3. Energiatoteutus ja uusiutuva energia

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
vähäpäästöisten ajoneuvojen lukumäärä	Kuljetushankintojen kilpailutuksessa suositetaan vähäpäästöisiä käyttövoimia. Ajoneuvohankinnoissa tulee selvittää ensisijaisesti vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintamahdollisuus.	Leasing-autot ovat vaihtoehtoisesti sähkökäyttöisiä. Mahdollisuutta selvitetään.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

4. UUDISTUVA KUOPIO

4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
sairauspoissaolot pv/htv, tapaturmapoissaolot pv/htv, työttytyväisyys, toteutetut toimenpiteet	Henkilöstön työhyvinvointi ja työturvallisuus paranevat. Sairauspoissaolot vähenevät kaupunkitasoisesti -1pv/htv.	Lastensuojelun ja perhepalveluiden työsuojeluohjelma on hyväksytty 11.12.2020 toimeenpantavaksi vuosille 2021-2022. Noudatetaan hyvinvointisuunnitelmaa, kiinnitetään huomiota esimiesten työhyvinvoinnin johtamisen osaamiseen sekä hyödynnetään varhaista puhekeskustelua, sekä kolmikantaneuvotteluja ja korvaavan työn mallia. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja ennakkoivasti.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kokeilut ja kehittämishankkeet	Kehitetään tiedolla johtamista (tiedon kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen) kaupunkitasoisesti, jotta se palvelee paremmin toiminnan, palvelujen ja palveluverkoston suunnittelua ja seurantaa. Panostetaan eri toimenpiteiden (mm- investoinnit, verkostoratkaisut, palvelutarjonnan muutokset) vaikutusten arviointiin.	Tiedolla johtamista kehitetään erityisesti lapsiperhepalveluissa ja vammaispalveluissa ja kehitysvammahuollossa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
kunnan digitalisaatioaste, hankkeiden määrä ja eteneminen, asiakaspalaute	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Viedään eteenpäin toimintaa ja palveluja uudistavia digihankkeita.	Perusturvan palvelualueella pilotoidaan laajalaisesti sähköistä VideoVisit -asiointia.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
osaamiskartoitukset, koulutusten määrä, koulutuksiin osallistuneiden määrä	Parannetaan esimiesten ja henkilöstön digitaalista kyvykkyyttä.	Esimiehet osallistuvat kaupunkitasoisiin koulutuksiin. Palvelualueen omia koulutuksia järjestetään tarpeen mukaan määrärahojen puitteissa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin tyytyväisten osuus, kuntalais- ja asiakaspalauteiden määrä	Kehitetään osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamalleja. Parannetaan kuntalaisviestintää osallistumis- ja vaikuttamistavoista.	Perusturvan palvelualueella asiakasraatitoiminta on säännöllistä. Edistetään verkkosivuilla ja viestinnässä saatavuutta ja selkeyttä.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
toteutetut toimenpiteet	Toteutetaan koko kaupungin palveluverkostoa ja toimitilaratetta koskeva tarkastelu, jonka tavoitteena toiminnallisesti ja taloudellisesti tehokkaampi verkostoratkaisu.	Palvelualue on mukana palveluverkoston kokonaistarkastelussa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.3. Kestävä talous

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
henkilöstömenot	Talousarvioon vuosille 2020-21 asetettu 8,8 milj.€ henkilöstömenosäästö toteutuu. Henkilötyövuosien kasvua hillitään kehittämällä toimintatapoja ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä edistämällä henkilöstön sisäistä liikkuvuutta ja kokoamalla hallinto- ja tukipalveluja.	Haltuun-projektin toimenpiteet viedään käytäntöön ja lähitukitiimit aloittavat helmikuussa. Tiimien toimivuutta tarkastellaan toimintavuoden aikana. Talousarvioon asetetut säästötavoitteet toteutuvat pääosin palvelualueella.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
investointien sisällön ja kustannusarvioiden pitävyys	Investointien hankesuunnitteluprosessin kehittämistä jatketaan, investointien käyttötalousvaikutukset otetaan paremmin huomioon prosessissa.	Hankesuunnitteluprosessin kehittämistä jatketaan yhteistyössä Tilapalvelun kanssa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
lainamäärä €/asukas, lainanhoitokyky, taseen ulkopuoliset sopimusvastuut, (vuokra)tilakustannusten muutos	Selvitetään vaihtoehtoisia investointimalleja kokonaistalouden huomioiden investointitason pienentämiseksi. Investointitason hallinta (vaikutusarvioinnit, priorisointi, lykkääminen).	Palvelualue tavoittelee asetettuja tavoitteita.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Toteutetaan kaupungin talouden tasapainotussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä, jotta kaupungin talous on tasapainossa vuonna 2025.	Tasapainotussuunnitelman toteuttaminen.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

3 KÄYTTÖSUUNNITELMAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE

3.1 Avohoidon palvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vastaanottopalvelut

Kuopion kaupungin vastaanottopalvelut sijaitsevat Kuopion keskustan pääterveysasemalla, Pyörössä, Karttussa, Nilsiässä, Maaningalla, Riistavedellä, Juankoskella ja Vehmersalmella. Maaninka on osa Nilsiän tiimiä ja Riistavesi tukeutuu pääterveysaseman läntiseen tiimiin, Vehmersalmi puolestaan tukeutuu tarvittaessa keskisen alueen 1 B tiimiin.

Terveydenhuoltoyksikön lääkäritiimi siirrettiin 1.4.2020 vastaanottoyksikön alaisuuteen. Muutos oli hallinnollinen ts lääkäreiden toiminta säilyi entisenlaisena. Tiimi koostuu lastenlääkäreistä ja gynekologista, jotka vastaavat osaltaan neuvoloiden ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon lääkäripalveluista.

Kuopion kaupunki ja Tuusniemen kunta ovat solmineet keskinäisen sopimuksen terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä niin, että isäntäkuntana toimii Kuopion kaupunki ja toiminnallinen ohjaus tapahtuu Juankosken tiimin kautta. Sopimusta on tarkennettu sairaalapalvelujen osalta vuoden 2020 aikana sopimuskauden umpeutuessa ja uutta sopimusta tehtäessä. Sopimus tulee jatkumaan 1.1.2021 eteenpäin.

Maakunnallisen 24/7 päivystysasetuksen mukaisen lääkäripäivystyksen järjestää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (PSSHP). Kuopiolla on virka-ajan ulkopuolinen oma akuutti ilta- ja viikonloppuvastaanotto (KUIVO), joka on tarkoitettu omatoimisille kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille. Toiminta on fyysisesti sairaalapäivystyksen kanssa samassa kerroksessa KYS:n päärakennuksen 0-kerroksessa. Yhteistyötä erikoissairaanhoidon päivystyksen kanssa tiivistettiin 10.9.2018 niin, että potilaat ohjautuvat eri linjoille yhden yhteisen triagen (hoidontarpeenarvion) kautta. Tukipalvelut (kuvantaminen, laboratorio, vartiointi) ovat yhteisinä erikoissairaanhoidon kanssa. Toiminta-aika on arkisin ma-to klo 16-22, pe 15-22 ja la-su 8-22. Toiminnan tiivistämisen yhteydessä KUIVO-nimityksestä virallisissa yhteyksissä luovuttiin ja siirryttiin käyttämään yleislääkäriä nimitystä. Juankoskella vastaavaa toimintaa on arkisin klo 16-18 ja viikonloppuisin klo 8-16. Virka-aikana kiireellistä apua tarvitsevat omatoimiset potilaat hoidetaan tiimeissä vastaanottoyksikön edellä luetelluissa toimipisteissä.

Helmikuussa 2015 alkanut tiimimalli on mahdollistanut vastaanoton hoitajien ja lääkäreiden osaamisen ja työnjaon järjehtämisen, palvelurakenteen keventämisen ja palveluiden saatavuus asiakkaille on tasapuolisempaa kuin edeltäneessä omalääkäri -mallissa. Etenkin nuorten ja uusien hoitajien ja lääkäreiden perehdytykseen kiinnitetään erityistä huomiota. Huumeriippuvaisten korvaushoito toteutuu pääterveysasemalla keskitetysti. Korvaushoitopotilaita on siirretty KYS:n päihdepsykiatrian poliklinikalta avohoidon piiriin. Jatkossa uusi injektiohoito korvaushoitolääke tulee vähentämään vastaanotolla käyntien tarvetta ja mahdollistamaan vielä muutamien potilaiden siirron avohoitoon. Injektiohoito onkin lähtenyt hyvin käyntiin ja sen käyttö tulee lisääntymään tulevaisuudessa. Korvaushoitoon perehtyneitä sairaanhoitajia on tällä hetkellä kolme. Korvaushoitoon perehtyneen lääkärin työpanos ostetaan Päihdepalvelusäätiöltä, josta käy lääkäri 2.5 työpäivää viikossa pitämässä vastaanottoa pääterveysasemalla. Järjestely on koettu toimivaksi ja sen jatko nykyisellään nähdään hyödylliseksi. Huumeriippuvaisten ajokorttiseurannat siirtyivät 1.7.2019 Päihdesäätiölle. Pilotoinnin jälkeen toimintaa nähtiin aiheelliseksi jatkaa. Puhelinpalvelu käyttää OSCC-järjestelmää, mikä takaa asetuksen mukaisen yhteydensaannin terveysasemille arkipäivisin klo 8-16. Hoitajavastaanottojen lisääminen on toiminnan kehittämisessä edelleen tärkeä osa-alue. Henkilöstön koulutukseen panostaminen nähdään tärkeänä.

Kuopion terveyskeskus on opetusterveyskeskus ja on sopinut Itä-Suomen yliopiston kanssa lääketieteen opiskelijoiden terveyskeskusopetusjaksojen järjestämisestä. Kurssien opiskelijamääriä on viime vuosina koko

ajan lisätty ja ryhmäkoot ovat kasvaneet, mikä lisää ohjaavien lääkäreiden tarvetta. Lääkäreiden erikoistumiskoulutus uudistui vuoden 2019 alusta ja lisäsi kouluttajina toimivien lääkäreiden pätevyysvaatimuksia. Lääkärien perus- ja jatkokoulutuksen järjestäminen vie huomattavan osan lääkäreiden työpanoksesta (keskimäärin 3.5 htv)

mikä on vastaavasti pois normaalista vastaanottopalvelusta. Hyvin toimiva koulutus on kuitenkin toisaalta erinomainen rekrytointivaltti.

Kuvantamispalvelut (natiivitutkimukset, mammografiat, uä-tutkimukset ja niihin liittyvät toimenpiteet) tuotetaan omana toimintana pääterveysasemalla ja Harjulassa sekä määrättyjen tutkimusten osalta Nilsiässä. Osa kuvantamisen tutkimuksista hankitaan ostopalveluna. Radiologipalvelut on ulkoistettu. Juankosken terveysaseman kuvantamisen toimipaikasta vastaa Kys:n kuvantaminen. Harjulan röntgenin natiivikuvauslaitteen ja yhden ultraäänilaitteen hankkiminen tulevat olemaan isoja investointeja v 2021 aikana. Koneet ovat tulleet käyttöikänsä päähän. ISLAB tuottaa laboratoriopalvelut aikaisempien vuosien tapaan.

Hoitotarvikkeiden kustannukset ovat viime vuosina tasaisesti nousseet ja niin tapahtuu v. 2020 ja oletettavasti myös 2021. Suurimpia syitä tähän ovat tyyppi I diabeteksen hoidossa käytettävät sensorit ja kotiin hoidettavien iäkkäiden asiakkaiden määrän lisääntyminen. Lääkekustannukset ovat myös kasvaneet. Tätä selittää mm. tartuntatautivastaanottomme hoidettavaksi siirtyneiden hepatiittipotilaiden lääkkeet, HIV-potilaiden lääkkeet.

Kuntoutuspalvelut täydentävät muuta terveydenhuollon toimintaa, mikä tekee toimintaympäristöstä verkostomaisen ja monitoimijaisen. Vaikka kuntoutus tapahtuisi terveydenhuollon toimintayksikössä, määrittää kuntoutujan arki ja oma toimintaympäristö lopulta ne keinot ja yhteistyötahot, joilla yksilöllinen lääkinnällinen kuntoutus suunnitellaan ja toteutetaan. Fyysisen toimintaympäristön lisäksi terapeutin tulee kartoittaa kuntoutujan motivaatioon, terveydentilaan sekä mm. sosiaaliseen ympäristöön liittyvät tekijät, jotka voivat estää tai hidastaa kuntoutumisprosessia sekä pyrkiä ratkaisemaan niitä yhdessä kuntoutujan ja muiden ammattilaisten kanssa. Terapeutin työhön kuuluu kuntoutujan, läheisten ja muiden hoitoon osallistuvien ammattilaisten ohjaus ja neuvonta.

Kuntoutuksen fyysisissä toimintaympäristöissä ei ole odotettavissa isoja muutoksia vuonna 2021. Toiminnassa pyritään yhä enemmän ymmärtämään asiakkaan kokonaistilannetta, kotiympäristöä ja arjen sujuvuutta. Lisäksi tahtotilana on löytää teknisiä ratkaisuja, joilla pystyttäisiin tehostamaan palvelutuotantoa ja tarjoamaan virtuaalikuntoutusta valikoiduille asiakkaille tietoturvallisesti.

1.4.2020 alkaen aikuisten avokuntoutus ja apuvälinepalvelut siirrettiin hallinnollisesti vastaanottopalveluiden alaisuuteen.

Terveyskioskin toimintaa kehitetään kevään 2021 aikana ja toiminnan vaikuttavuus arvioidaan vuoden 2022 talousarviovalmistelun yhteydessä.

Apuvälineiden kustannuksissa on myös nousua. Tätä selittää ikääntyneiden asiakkaiden asuminen kotona yhä pidempään ja sitä myötä avun ja apuvälineiden tarpeen lisääntyminen.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palveluiden kysynnän kasvu ja koronan aiheuttaman hoitovelan purkaminen aiheuttaa toimintaan suuria haasteita.

Syitä kysynnän kasvuun on useampia. Mm. yksityishammaslääkäriin Kela-korvausten huomattava aleneminen on lisännyt asiakkaiden siirtymistä yksityispuolelta terveyskeskuksiin. Asiakkaat ovat viivästyttäneet myös hoitoon hakeutumista Sote-ratkaisuja odottaessa ja koronan takia, mikä näkyy palvelujen

kysynnän lisääntymisenä ja voi kerryttää hoidontarvetta. Suun terveyden merkitys yleisterveydelle ymmärretään paremmin, minkä takia potilaita tulee aiempaa enemmän suun ja hampaiston kokonaishoitoon ennen leikkauksia tai merkittäviä, raskaita hoitoja ja uusia lääkityksiä sekä erityisesti potilaita tulee enemmän tulehdusfokusten saneeraukseen. Suun terveys polarisoituu väestössä voimakkaasti ja osalla väestöstä suun terveys on todella huono. Väestön ikääntyminen ja vanhusväestön hampaallisuus lisäävät myös hoidon tarvetta.

Koronan takia keväältä ja kesältä 2020 siirrettyjen hoitojen vuoksi kiireettömään hoitoon pääsy on pitkittynyt ja asiakkaiden määrä jonossa on lisääntynyt. Kiireettömän hoidon hoitotakuun raja on ylittynyt usean sadan potilaan kohdalla. Koska potilaat eivät ole hakeutuneet kiireelliseen hoitoon koronan takia, on hoito usein vaativampaa ja työläämpää. Kiireellisen hoidon järjestäminen vie runsaasti resursseja kiireettömältä hoidolta.

Toimintaa kehitetään ja uusia toimintatapoja otetaan käyttöön talousarvion määrärahojen turvin. Savotalon hammashoitolan välinehuolto on siirtynyt vuoden 2020 aikana Servican toiminnaksi Kaarisairaalaan. Kuljetus ja toiminnan muutos vaativat edelleen kehittämistä, mutta toiminta vakiintunee vuoden 2021 aikana. Aikaisemmista välinehuollon tiloista saadaan apua jatkuvaan tilojen puutteeseen. Tiloihin remontoidaan hammastekninen laboratorio kaksi hammaslääkärin hoitohuonetta, jotka valmistuvat alkuvuonna 2021.

Henkilöstö lisääntyy kuluvana vuotena kahdella hammaslääkäri- ja hammashoitajatyöparilla sekä yhdellä suuhygienistillä, jonka työpanos suunnataan oikomishoitoon. Ostopalvelumäärärahan merkittävä lisäys helpottaa kiireettömän hoidon hoitotakuuseen pääsyä. Savotalon koko hammashoitola koskeva remontti toteutuu kesäaikaan, jolloin henkilökunnan loma- ajat pyritään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti ja siirtämään toimintaa enemmän muihin hoitoloihin. Tarvittaessa siirrytään aamu- ja iltavuoroon hoitohuoneiden käytössä. Henkilöstöltä vaaditaan mukautumista muutoksiin ja jaksamista kovan paineen alla.

Yhteistyötä jatketaan Kuopion kaupungin vammaispalveluiden sekä Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen kanssa, sillä osa Vaalialaan aiemmin sijoitetuista kehitysvammaisista on sijoitettu Kuopion eri asumispalveluihin. Hoitoisuuden mukaan potilaat hoidetaan anestesiassa KYS:ssä, maksusitoumuksella Vaalijalassa tai omana toimintana. Osallistutaan ikäihmisten palvelujen kehittämiseen (AATU, ARVI), koska suun terveydellä on suuri merkitys ikäihmisen syömisen ja yleisen toimintakyvyn säilymisen kannalta. Palveluita toteutetaan moniammatillisesti, viedään koronatilan salliessa tarvittaessa ikäihmisen kotiin ja hoidon tarpeessa olevat potilaat ohjataan jatkohoitoon omalle hammaslääkärille yksityispuolelle tai terveyskeskukseen.

Alueellinen virka-ajan ulkopuolinen päivystys KYS:ssä jatkuu alueen kuntien/kuntayhtymien toimintana. Ylä-Savon soten liittyminen päivystysrinkiin edellyttää päivystyksen kilpailuttamista, uuden sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.3.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan lakiesitystä kiireettömän hoidon pääsyajan lyhentämisestä suun terveydenhuollossa kolmeen kuukauteen kuuden kuukauden sijaan. Toteutuessaan lakiesitys tuo lisähaasteita hoitotakuussa pysymiseen.

Hallituksen antamassa esityksessä asiakasmaksulain uudistamisesta asiakasmaksukattoa laajennettaisiin suun terveydenhuollosta perittäviin asiakasmaksuihin, mikä aiheuttaisi osittain suun terveydenhuollon asiakasmaksutulojen vähenemistä ja vaikuttaisi mahdollisesti asiakkaiden hoitoon hakeutumiseen. Uudistus tulisi voimaan esityksen mukaan 1.7.2021 ja maksukatto vuoden 2022 alusta.

Terveydenhoidon palvelut

Terveydenhoidon palvelut järjestää ja tuottaa äitiys- ja lastenneuvola, seksuaaliterveysneuvola sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon (toinen aste) palvelut, joissa toiminta pohjautuu Valtioneuvoston asetukseen (338/2011). Toimintaa valvoo Valvira. Lisäksi terveydenhoidon palveluihin kuuluu uutena palveluna kasvatus-

ja perheneuvonta sekä lasten ja nuorten fysio- ja toimintaterapia, puheterapia sekä ravitsemussuunnittelu. Nämä kaikki edellä mainitut palvelut ovat perhekeskuksen ydin(terveys)palveluja.

Muita terveydenhoidon palveluja ovat maahanmuuttajien terveydenhoito, naisten joukkoseulat (papa-hpv-näytteenotto ja mammografiakuvaukset), aikuisten rokotustoiminta ja tarttuvien tautien vastaanotto sekä Kuopion kaupungin lastenpoliklinikan erikoislääkäri- ja hoitajapalvelut.

Ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja kehitetään Perhekeskustoiminnassa ottamalla käyttöön monitoimijainen yhteistyö- ja arviointimalli. Mallin käyttöönottoa laajennetaan koko Kuopiossa siten, että perhe keskusverkostossa käynnistyy uusi, monialainen Yhteinen aika-palvelumuoto, joka perustuu toimijoiden koollekutsumisen käytäntöön. Perhekeskustoimintamallia toteutetaan ja kehitetään yhdessä muiden terveystalvelujen (esim. suun terveydenhoito ja vastaanottotoiminta), sosiaalipalvelujen, sivistystoimen sekä järjestöjen ja seurakuntien sekä erikoissairaanhoidon kanssa.

Karttulan, Maaningan, Nilsiä, Juankosken, Riistaveden ja Vehmersalmen terveydenhoidon palvelut toimivat lähipalvelu-periaatteella, maaseututaajajissa. Ammattilaisten välisessä yhteydenpidossa hyödynnetään Teams – yhteyksiä ja yhdessä sovittuja konsultaatiokäytänteitä aikaisempaa tehokkaammin.

Tulevaisuuden haasteina ovat palvelujen järjestäminen ja niiden kehittäminen koronatilanne huomioiden. Palveja kehitetään Tulevaisuuden Sote-keskushankkeen myötä projektisuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta. Perhekeskustoiminnan osalta haasteet liittyvät palvelujen monialaisen ja yhteentoimivan toimintakulttuurin uudistukseen sekä perheiden osallisuuden varmistamiseen. Haasteina ovat myös henkilöstön osaamisen kehittäminen ja yhteensovittavan johtamisen mahdollistaminen. Myös palvelujen maantieteellinen laajuus, työvoiman saatavuus, opiskelijoiden ja monikulttuuristen asiakkaiden lisääntyminen sekä uudistuvan toimintakulttuurin mukaisten työtilojen mahdollistaminen/löytäminen asettavat haasteita toiminnan järjestämiselle.

Kuntoutuspalveluihin sisältyvät fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapiapalvelut. Lasten ja nuorten kuntoutus sekä puheterapia ovat julkisen terveydenhuollon järjestämää lääkinällistä kuntoutusta. Toiminnan järjestämistä ja tuottamista ohjaa terveydenhuoltolaki, jossa määritellään lääkinällisen kuntoutuksen järjestämisvastuu kunnalle silloin, kun se ei kuulu Kelan, vakuutuslaitosten tai Valtiokonttorin järjestämisvastuulle. Kunnan ja sairaanhoitopiiriin tulee huolehtia siitä, että asukkaat saavat tarvitsemansa palvelut yhdenvertaisesti (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 10§, 29§). Lääkinällistä kuntoutusta ohjaa yksilöllinen kuntoutussuunnitelma, jossa määritellään kuntoutuksen tarve, tavoitteet, sisältö (terapiat, kuntoutuksen kesto) sekä seurannan ajankohta, jossa arvioidaan kuntoutuksen vaikuttavuutta. Julkisen terveydenhuollon lääkäri yhteistyössä henkilön ja moniammatillisen työryhmän kanssa tekee kuntoutussuunnitelman ja sopii seurannasta. Julkisen terveydenhuollon vastuulla on myös kuntoutussuunnitelman tekeminen niille henkilöille, joiden kuntoutusvastuu on Kelalla. (Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15.7.2005/566, 9§, Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 29§)

Kuntoutuspalveluihin tarvitaan lääkärin lähete ja palvelut pyritään tuottamaan hoitotakuun puitteissa. Moniammatillisessa kuntoutustyöryhmässä tehdään arvioita laaja-alaisesti kehitysviiveisten lasten kokonaistilanteesta ja kuntoutussuunnitelmia varhaisen tuen käynnistämiseksi. Kuntoutustyöryhmä kokoontuu 2x/kk. Kuntoutussuunnitelmassa on tavoitteena tarkastella lapsen osallistumista lapselle mielekkäissä arjen toiminna ja lapsen kumppanuutena kuntoutumisprosessissa lapsen oikeuksien ja lainsäädännön puitteissa. Kuntoutustyöryhmässä on tavoitteena aloittaa monitoimijaisen työskentelymallin käynnistäminen sellaisten asiakkaiden kanssa, joista on laaja-alaisempaa kehityksellistä ja sosiaalista huolta arjessa.

Kuntoutuksen yhteistyöverkosto on laaja. Keskeisinä yhteistyötahoina ovat vanhemmat, varhaiskasvatus, neuvola- ja kouluterveydenhoitajat sekä lääkärit, terveyskeskuslääkärit, opettajat, koulupsykologit, sosiaalityö,

KYSin lastenpsykiatrian -, lastenneurologian - ja foniatrian -, kirurgian yksiköt ja muut KYSin klinikat, apuvälinepalvelut, hyvinvoinnin edistämisen palvelualue, Perheen talo sekä muut kolmannen sektorin toimijat.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vastaanottopalvelut

Vastaanottotoiminnan painopiste on tiimityön jatkuva kehittäminen. Varsinkin hoitajatyön merkitys korostuu potilaiden motivoimisessa pitkäaikaissairauksien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn. Hoitajavastaanottojen kehittämistä jatketaan edelleen.

Takaisinsoittojärjestelmä toimii kaikissa toimipisteissä ja sen toimintaa on laajennettu koko virka-ajan kattavaksi. Tällä hetkellä järjestelmä toimii klo 8-16. Sähköisiä palveluja kehitetään ja otetaan käyttöön. Esimerkkinä tekstiviestillä tapahtuva laboratoriotulosten ilmoittaminen potilaille.

Hoidon tarpeen ja kiireellisuuden arvioinnin osaamista pidetään yllä. Hoitajien lääkkeenmääräämiskoulutukseen lähti syksyllä 2020 kuusi hoitajaa. Koulutuksen jälkeen he voivat entistä itsenäisemmin pitää hoitajien akuuttivastaanottoja ja myös perehdyttää muille hoitajille uutta tietoa hoidontarpeenarviosta.

Opiaattikorvaushoidon toteutuminen ja kehittäminen jatkuu yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalvelujen, KYS:n päihdepsykiatrian poliklinikan ja Päihdesäätiön kanssa.

Kuopion perusterveydenhuolto osallistuu erikoissairaanhoidon kanssa YHESSÄ-hankkeeseen. Erikoissairaanhoidon yksikköjen ja ympäristökuntien kanssa tullaan tekemään hoitopolkujen mallintamista työpajatyypisenä toimintana mm. valtimotautipotilaiden, toiminnallisia häiriöitä sairastavien potilaiden ja iäkkäiden potilaiden osalta. Työpajat alkavat jo loppuvuodesta 2020. Jokaiseen työpajaan on nimetty yksi vastaanottoyksikön lääkäri.

TuSote-mallin valmisteluun osallistuminen tulee olemaan myös tärkeä painopistealue.

Vuoden 2021 alusta lasten- ja nuorten mielenterveyspalvelut integroidaan vastaanottoyksikön yhteyteen. Tällä tavoitteellaan palvelujen parempaa saatavuutta asiakkaille ja tiiviimpää yhteistyötä lääkäri-hoitajatiimien kanssa.

Avokuntoutuksessa tullaan tarkastelemaan tarkemmin terapioiden lääkinnällistä tarveperustetta ja kuntoutustarpeen kestoa sekä kehitetään asiakaspalautejärjestelmää. Toiminnan painopisteenä on kuntoutuksen kokonaisuutena ymmärtäminen ja häntä osallistava työote, jossa kuntoutumista tapahtuu arjessa myös terapia-kertojen välissä.

Toimintaterapiaresurssia lisätään sisäisin muutoksin, jotta etenkin iäkkäiden kansalaisten arjen toimintakykyä ja kotikuntoisuutta voidaan tukea aikaisempaa paremmin.

Kotikuntoutuksessa AATU- ja ARVI-kuntoutus jatkuu säännöllisenä toimintana, samoin Hilka-toiminnan ohjausjärjestelmän hyödyntäminen toiminnan tehostamisessa.

Sairaalakuntoutuksessa painopisteenä on entistä tarkemmin ymmärtää kuntoutuksen perussairaudet, kokonaistilanne ja toimintakyvyn muutokset sekä asettaa yhteinen hoidon ja kuntoutuksen tavoite. Kuntoutujakohtaisten mittareiden lisäksi seurataan mm. osaston keskimääräistä hoitoaika ja tavoitteena on hoitajaksojen lyhentäminen yhteistyötä kehittämällä. Tätä tukemaan luodaan kuntoutujakohtaiset huonetaulut tehostamaan tiedonkulkua ja yksilötavoitteiden saavuttamista.

Apuvälinepalveluissa painopisteenä on turvata lakisääteiset apuvälinepalvelut viiveettömästi. Vasteaikojen seurantaa kehitetään, lisäksi otetaan käyttöön sähköinen asiakaspalautejärjestelmä. Sisäisin järjestelyin ja lisäkoulutuksella pyritään tehostamaan työtehtävien joustavaa jakamista ja minimoimaan viiveitä palvelussa.

Kaikessa kehittämisessä on tavoitteena asiakkaille arvoa tuottavan toiminnan lisääminen sekä henkilöstön välittömän asiakastyöajan lisääminen.

Suun terveydenhuolto

Ehkäisevään suun terveydenhuoltoon panostetaan lisäämällä tiedotusta ja kehittämällä omahoidon ohjausta sekä aikuisten että lasten ja nuorten kohdalla.

Lasten ja nuorten osalta ehkäisevän suun hoidon prosessit toimivat hyvin. Pop Up -toiminta lasten ja nuorten tarkastuksissa on tuonut huomattavaa tehokkuutta ja palvelusta on saatu positiivista palautetta sekä kouluilta että vanhemmilta. Pop Up- toimintaa kehitetään siten, että kaikki ala-asteen koulut pääsevät mukaan ja kouluilla tehtävää ehkäisevää työtä laajennetaan. Nuoret ja lapset, joiden kohdalla huoli on herännyt, tunnustetaan helpommin ja heidät ohjataan omahoidon vastaanotolle, missä tehdään tarvittaessa yhteistyötä sosiaalitoimen ja kouluterveydenhuollon kanssa. Moniammatillisella yhteistyöllä toteutettavaa omahoidon vastaanoton mallia on tarkoitus laajentaa myös erityisen tuen tarpeessa oleviin aikuisiin.

Palvelujen kysyntään vastataan talousarviossa toteutunein resurssein ja haetaan erilaisia ratkaisu- ja toimintamalleja. Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton ja osittainkin keskitetty päivystys selvitetään tässä haastavassa tilanteessa.

Terveydenhoidon palvelut

Terveydenhoidon palvelut järjestetään ja tuotetaan vuosittain hyväksytyjen toimintaohjelmien- ja suunnitelmien mukaisesti. Perhekeskustoimintamallin käyttöönoton varmistaminen on keskeistä, sillä suurin osa terveydenhoidon palveluista on perhekeskuksen ydin(terveys)palveluja.

Kuopion perhekeskustoimintamallissa keskeistä on monitoimijainen yhteistyö- ja arviointimallin käyttöönotto sekä toimijoiden Yhteinen aika- palvelumuodon käynnistyminen koko kaupungissa, 4 perhekeskusalueellisessa tiimissä. Ennaltaehkäisevässä ja varhaisen tuen toiminnassa korostuu lähi- ja vastuutyöntekijyyssmallien käyttöönotto sekä asiantuntijoiden koollekutsumisen - ja konsultaatiokäytännöt, joista on sovittu yhdessä lapsiperhepalveluja tuottavien tahojen kanssa mukaan lukien järjestöt ja seurakunta. Toimintoja kehitetään myös näyttöön perustuvien toimintamallien käyttöönoton osalta (mm. Lapset puheeksi ja IPC-menetelmä). Asiakaspalvelua parannetaan kehittämällä palveluohjausta ja Pegasoksen sähköisiä palveluja.

Kuopiolaisten nuorten maksuton raskauden ehkäisy alle 25-vuotiaiden osalta jatkuu. Toimintaa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Naisten joukkoseulontojen (papa-näytteenoton) uudistuvan käytännön valmistelutyö käynnistyy. Kansallinen syöpäseulontojen ohjausryhmä on asettanut suosituksen, että vuonna 2021 naisten joukkotarkastuksien osalta 30 -vuotta täyttäneiltä ja sitä vanhemmilta naisilta otetaan primaariseulontamenetelmänä HPV- testi. Sen sijaan 25–29 -vuotiailla primaariseulontamenetelmänä säilyy edelleen Papa-testi.

Fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapiapalvelut järjestetään ja tuotetaan vuosittain hyväksytyjen toimintasuunnitelmien mukaisesti. Palvelut ovat osa perhekeskuksen ydinpalveluja, varhaisen tuen palveluja. Oman tuotannon lisäksi toimintoissa hyödynnetään ostopalveluja. Fysioterapiajaksoja ostetaan muihin kuntiin sijoitetuille kuopiolaisille lapsille ja vaikeavammaisille lapsille tai nuorille, jotka eivät enää kuulu Kelan kuntoutuksen piiriin. Toimintaterapia-arvioinnit järjestetään omana toimintana kaikille kuopiolaisille. Terapiajaksoja pyritään järjestämään omana palveluna ydin kuopiolaisille. Toimintaterapiapalveluja täydennetään ostopalveluna lähinnä Kuopion maaseututaajamien sekä muihin kuntiin sijoitetuille kuopiolaisille lapsille.

Puheterapiassa toimintaa on jouduttu sopeuttamaan henkilöstövajeen vuoksi. Puheterapia tutkimukset ja arvioinnit pyritään toteuttamaan mahdollisimman paljon omana tuotantona, mutta suurin osa puheterapiapalveluista joudutaan ostamaan. Ostopalveluna jatkuu nettipohjainen Äännekoulu äännevirheisille (esim. R, S, K) lapsille.

Henkilöstösuunnitelma

Vastaanottopalvelut

Lääkäreiden ja sairaanhoitajien avoinna olevat virat ja toimet täytetään. Maaseututerveysasemilla on ollut rekrytointiongelmia ja lääkärivajetta jouduttaneen täyttämään ostolääkäripalvelulla. Sijaisia on saatu kohtuullisen hyvin kantakaupungin alueelle hoitaja- ja lääkärihenkilöstölle.

Toiminnan laajentaminen ja henkilöstöresurssien lisääminen olisi tarpeellista kaupungin väestömäärän kasvuun suhteutettuna. Tällä hetkellä se ei kuitenkaan ole mahdollista, koska tiloja tarvittaville uusille työntekijöille ei ole. Kaupunki laajenee useaan suuntaan ja ellei uusia resursseja ja tiloja kasvaville alueille saada, joudutaan jatkossa tekemään tiimien välisiä resurssien tasaamisia, jotta jonkinlainen tasapuolisuus kuntalaisten palvelujen saatavuuden suhteen säilyy. Tilojen puutetta on v 2020 aikana pahentanut koronapandemia. Infektiopotilaiden hoitoon ja koronanäytteiden ottoon on jouduttu osoittamaan omat tilansa, mikä on vastaavasti vienyt tilaa normaalilta vastaanottotoiminnalta. Pandemia näyttää jatkuvan ja nousevan uusina aaltoina loppuvuoden 2020 aikana ja mitä todennäköisemmin v 2021 aikanakin. Tilapäisratkaisuihin näytteenottoon on käytetty matkailuautoja ja talven lähestyessä on otettu suunnitteluun konttiratkaisujen toteuttaminen parempien työolosuhteiden takaamiseksi. Näytteidenotto ja perustetut koronapuhelinlinjat ovat sitoneet runsaasti hoitajatyövoimaa. Sijaisia on jouduttu ja joudutaan käyttämään tavanomaista enemmän.

Vuoden 2021 tärkeänä kehittämiskohteena jatkuu diabeteksen hoidon osaamisen kehittäminen hoitajille ja lääkäreille. Kuopion ilta- ja viikonloppuvastaanoton toiminnanmuutos ja yhteistyön tiivistyminen KYS:n päivystyksen kanssa muutti toimintaympäristöä ja yhteistyön kehittämistä jatketaan aktiivisesti. Henkilökuntaa kannustetaan myös yksilölliseen kouluttautumiseen. Tartuntatautiin osaamista koronapandemian takia on lisätty ja tartuntatautilääkärin tehtäviin on kouluttautunut jo yksi uusi lääkäri ja vielä kahden lääkärin koulutus on aloitettu syyskuussa 2020. Pandemian mahdollisesti jatkuessa tartuntatautiyksikkö tulee tarvitsemaan lisää hoitajatyövoimaa. Terveystoimintajärjestelmä on perehdytetty koronaneuvontapuhelimessa toimimiseen. Näytteenottoon on opetettu koko hoitohenkilökuntaa.

Vakinaiset tehtävät täytetään käyttösuunnitelman mukaisesti, henkilöstön sijoittumista toiminnan sisällä arvioidaan tarveperusteisesti. Toimintaterapian pitkäaikaisemmän resurssitarpeen vuoksi resurssia on järjestelty niin, että yksi fysioterapeutin tehtävä on muutettu toimintaterapeutin tehtäväksi vuoden 2019 lopulla. Sijaisjärjestelyissä pyritään hallitulla henkilöstösuunnittelulla pitkäaikaisiin sijaisuuksiin. Henkilöstön saatavuus on hyvä. Henkilöstölle mahdollistetaan oman työn sisällön suunnittelua ja kehittämistä.

Työkierto osana ammattitaidon kehittämistä on kuntoutuspalveluiden normaalia toimintaa. Terapeutit työskentelevät eri sairauksia sairastavien kuntoutujien kanssa. Laaja-alaisen ammattitaidon ja kuntoutujan kokonais tilanteen ymmärryksen lisäämiseksi terapiahenkilöstö mm. suorittaa MINI-LOP –lääkeosaamisen koulutuksen osana perustehtäväänsä. Työntekijän vastuulle ja perustehtävään kuuluu ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen jatkuvan oppimisen ja kouluttautumisen periaattein. Yksilölliset koulutukset kohdennetaan sekä henkilökohtaisen että työyhteisön osaamistarpeen mukaisesti. Apuvälinearvioinnin osaamisen laajentamista jatketaan, samoin osaamista moniammatillisessa työotteessa sekä ikääntyneen ja neurologisen kuntoutujan kokonaisvaltaisessa kuntoutumisessa. Tiiminvetäjille mahdollistetaan lähijohtamisen osaamisen vahvistaminen. Uusien teknologisten ratkaisujen käyttö edellyttää riittävää koulutusta, osaamisen vahvistamista ja kannustusta.

Suun terveydenhuolto

Henkilöstömäärä kuluvana vuonna lisääntyy kahdella hammaslääkäri- ja hammashoitajatyöparilla, suuhygienistillä sekä kahdella hammashoitajan varahenkilöllä. Kaksi hammashoitajan varahenkilöä vähentää tilanteita, joissa hammaslääkärien potilaita perutaan työparin puuttumisen takia. Päivystyksen, jonojen purkaminen ja toiminnan kehittäminen helpottuu yhdessä ostopalvelujen laajentamisen kanssa. Toiminnan laajentaminen ja

henkilöstöressurssien lisääminen on tarpeen kaupungin väestömäärän kasvuun suhteutettuna. Panostamalla henkilöstösuunnitteluun voimme turvata suun terveydenhuollon vetovoimaisuutta työnantajana.

Kantakaupungissa henkilökunnan saatavuus on hyvä lukuun ottamatta ajoittaista hammashoitajapulaa ja oikomishoidon erikoishammaslääkäreiden pitkään jatkunutta vajetta. Oikomishoidon järjestäminen konsultti-toimintana on äärimmäisen kallista. Sen vähentäminen yhdessä oman toiminnan ja työnjaon kehittämisen kanssa on kuluva vuoden kehityskohteena.

Toiminnan laajentaminen ja henkilöstöressurssien lisääminen olisi tarpeellista myös kaupungin väestömäärän kasvuun suhteutettuna. Tällä hetkellä se ei kuitenkaan ole mahdollista isossa määrin, koska tiloja tarvittaville työntekijöille ei ole.

Potilaiden laadukas hoito edellyttää ammatillisesti osaavaa henkilökuntaa, joka on sitoutunut jatkuvaan kehittymiseen. Tähän pyritään henkilöstön suunnitelmallisella kouluttamisella perustehtävän mukaisesti. Esimies- ja hallinnollisista tehtävistä kiinnostuneiden urapolkuja edistetään.

Asiakaspalautetta kerätään toiminnan kehittämiseen. Panostamalla työhyvinvointisuunnitelmaan, työstämällä työpaikkakäynneillä todettuja kehittämiskohteita sekä varhaisella tuella ja ohjauksella tavoitellaan sairauspoissaolojen vähentämistä ja parempaa työhyvinvointia. Henkilökuntaa osallistetaan aktiivisesti toiminnan kehittämiseen ja työhyvinvoinnin parantamiseen.

Terveydenhoidon palvelut

Henkilöstön vakituiset työtehtävät (pois lukien lääkärit) on saatu hyvin täytettyä, lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on haasteellista löytää osaavaa työvoimaa. Lääkäri työvoiman osalta saatetaan joutua turvautumaan ostopalveluihin. Puheterapeuttien vakituisiin tehtäviin on suuria haasteita saada henkilöstöä johtuen valtakunnallisesti heikosta saatavuudesta. Toimintaa on sopeutettu ja löydetty muita ratkaisuja palveluiden tarjoamiseen (esim. ostopalveluissa hyödynnetään nettipuheterapiapalvelua. Kaikissa toiminnoissa seurataan ja arvioidaan vuosittain laadittuja Työhyvinvointisuunnitelmia.

Henkilöstön tehtävät sekä lääkäreiden ja kasvatus- ja perheneuvonnan sosiaalityöntekijöiden virat pyritään täyttämään mahdollisimman pian vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa. Avoinna olevat tehtävät pyritään täyttämään aktiivisella rekrytoinnilla sekä kiinnittämällä huomiota palkkaukseen mahdollisuuksien mukaan.

Toiminnoissa henkilöstön osaaminen turvataan ammatillisen täydennyskoulutusvelvoitteen ja vuosittaisten kehityskeskustelujen pohjalta (KuntaHR) laaditun henkilökohtaisen koulutussuunnitelman myötä. Osaamisen ylläpito on jatkuvaa ja osaamista kehitetään sekä arvioidaan säännöllisesti. Osa palveluista vaatii erityisosaamista, kuten maahanmuuttajien terveydenhoito, tarttuvat taudit ja rokotukset (ml. korona) sekä lastenpoliklinikka. Palvelujen takaamiseksi vakinaista henkilöstöä perehdytetään sijaistamaan erityisosaajia poissaolotilanteissa.

Avainprosessi: **Avohoidon palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Vastaanottopalvelut	Vastaanottokäynnit, oma toiminta yhteensä (lääkärit+hoitajat)	214 741	215 417	219 000
	Lääkärikäynnit, oma toiminta yhteensä	117 906	118 717	120 000
	Hoitajakäynnit, oma toiminta yhteensä	96 835	96 700	99 000
Aluevastaanotto	Lääkärikäynnit aluevastaanotolla	99 689	100 186	101 000
	Lääkärin puhelinkonsultaatiot	44 163	44 393	50 000
	Hoitohenkilöstökäynnit aluevastaanotoilla	93 287	92 900	95 000
Ilta- ja viikonloppupäivysytys	Lääkärikäynnit	18 217	18 531	19 000
	Hoitohenkilöstökäynnit	3 548	3 800	4 000
Kuntoutuspalvelut	Fysioterapiakäynnit (aikuiset)	30 635	31 000	12 000
	Toimintaterapiakäynnit (aikuiset)	1 917	2 300	300
	Fysioterapian asiakkaat (aikuiset)	5 326	5 500	3 100
	Toimintaterapian asiakkaat (aikuiset)	477	500	100
Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut	Käyntien lukumäärä	6 704	4 500	8 000
	Asiakkaiden lukumäärä	536	380	650
Suun terveydenhuollon palvelut	Käyntien lukumäärä	117 377	120 000	120 000
	Asiakkaiden lukumäärä	45 408	58 000	48 000
Terveydenhoitopalvelut	Käyntien lukumäärä yhteensä	153 533	164 248	165 900
	Äitiysneuvolan käynnit	21 685	18 000	19 500
	Lastenneuvola käynnit	28 782	40 000	41 000
	Kouluterveydenhuollon käynnit	43 084	45 000	45 000
	Opiskeluterveydenhuollon käynnit	29 436	29 800	30 000
	Muut terveydenhoitokäynnit yhteensä	16 002	18 148	16 700
	josta papa seulontakäynnit	3 501	3 500	3 500
	josta seksuaaliterveysneuvolan käynnit	7 333	8 448	8 000
	josta tarttuvien tautien- ja rokotuskäynnit	5 168	6 200	5 200
	Ravitsemussuunnittelukäynnit	1 877	1 200	1 200
	Lasten poliklinikkakäynnit	7 634	7 300	7 300
	Fysioterapiakäynnit (lapset ja nuoret)	1 534	1 600	1 700
	Toimintaterapiakäynnit (lapset ja nuoret)	1 848	1 800	1 900
	Puheterapiakäynnit	1 651	1 400	1 600
Kasvatus- ja perheneuvonta	Käyntien lukumäärä	5 490	3 000	7 500
	Asiakkaiden lukumäärä	587	400	650
Kuvantamispalvelut	Oma toiminta	25 533	25 700	26 150
	Natiiviröntgentutkimukset	13 578	14 000	14 000
	Ultraäänitutkimukset	5 533	5 700	5 700
	Mammografiatutkimukset	832	800	850
	Ortopantomografiatutkimukset	5 590	5 200	5 600
	Asiakkaiden lukumäärä	17 347	17 200	17 650

Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Vastaanottopalvelut	Kokonaistyöaika	225,9	227,0	286,4 **)
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	20,1	18,5	17,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,3	0	0
Suun terveydenhuolto	Kokonaistyöaika	143,2	130,5	135,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	22,3	14,5	13,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	1,3	0	0
Terveystenhoitopalvelut	Kokonaistyöaika	103,7	110,0	140,0 ***)
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	12,7	14,5	13,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Kuntoutuspalvelut	Kokonaistyöaika	69,0	75,4	0 *)
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	14,7	15,0	0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,1	0	0
Avohoidon palvelut	Kokonaistyöaika (htv)	541,8	542,9	561,9
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	18,6	16,5	16,0
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,5	0	0

*) 1.4.2020 alkaen kuntoutuspalveluiden siirto:

**) Avohoidon kuntoutuspalvelut, Apuvälinepalvelut sekä Hyvinvointikioski siirtyivät Vastaanottopalveluihin

***) Lasten fysio- ja toimintaterapia sekä puheterapia siirtyivät Terveystenhoidon palveluihin

Sairaalan kuntoutus siirtyi Sairaalan osastohoitoon

Kotikuntoutus siirtyi Vanhusten hoivapalvelujen tuotannon tukipalveluihin

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen (sis. Perheneuvolan ja Sihdin) siirtyminen

Mielenterveyden vastuualueelta Avohoidon vastuualueelle 1.1.2021 / 29 htv (vastaanottoon 14 htv ja terveystenhoitoon 15 htv)

3.2 Sairaalapalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Sairaalapalvelut tuottavat kuntalaisten tarvitseman perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen sairaanhoidon ja kuntoutuksen sekä osan perusterveydenhuollossa toteutettavasta erikoissairaanhoidosta. Perustehtävä säilyy ennallaan. Vastuu laajenee koskemaan Tuusniemen osaston toimintaan voimaan astuvan sopimuksen mukaisesti.

Yhteistyötä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tuottamien palveluiden osalta tiivistetään. Pandemian myötä syntynyt aktiivinen yhteisen tilannekuvan seuranta jatkuu myös muiden potilasvirtojen osalta. Syntyvistä hoitajaksoista tulee muodostua entistä paremmin toisiaan täydentäviä, kuntoutuksellisesti vaikuttavia ja potilaalle hyötyä tuottavia kokonaisuuksia.

Potilastietojärjestelmien kehityksen (OMNI360, UNA-hanke) myötä tiedon siirtymisen odotetaan parantuvan. Uusien järjestelmien käyttöönotto ja jalkauttaminen vaatii koko henkilöstön kouluttamista, mihin on varauduttava sekä taloudellisesti että henkilöstön sijaistamisella.

Erikoislääkärikoulutuksen muutokset heijastuvat lääkäri työvoiman käyttöön.

Lehtola-rakennuksen peruskorjaustarveselvitys on tehty ja sairaalasuunnittelu etenee päätöksentekoon.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ikäihmisten lukumäärä kasvaa edelleen. Kotiin vietävien palveluiden kehittyä sairaalapalveluihin ohjautuvat vain aikaisempaa moniongelmaisemmat ja huonokuntoisemmat potilaat. Potilaat siirtyvät myös aikaisempaa varhaisemmin vaativien ja potilasta kuormittavien toimenpiteiden jälkeen erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon. Vierihoidon vaativien potilaiden määrä on huomattavasti lisääntynyt. Potilaiden oikea-aikaista siirtymistä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä sekä konsultaatioiden jalkautumista erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuollon puolelle tulee tarkistaa ja kehittää kaikilla tasoilla. Hoitoketjujen tuloksellisuutta tulee yhdessä tarkastella, jotta hoitokäytännöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillinen koulutus / tuki vastaavat tarvetta.

Poliklinikkatoiminnalla tuetaan avovastaanottoa ja potilaan omahoitoa, jotta liitännäissairauksien ongelmilta ja kustannuksilta vältytään. Keskeisiä, poliklinikalla hoidettavia potilasryhmiä ovat hoitoketjujen mukaisesti sydän- ja läppäpotilaiden seuranta ja hoito, vaativampien diabetespotilaiden seuranta ja hoito ns. virtuaalidiabeteskeskuksen osana, iäkkäät neurologiset potilaat, itsenäisesti asuvat geriatriset potilaat ja uniapneapotilaiden seuranta. Uniapneapotilaiden hoito tapahtuu hoitajavetoisesti. Virtuaalisella diabeteskeskuksella tarkoitetaan KYSin ja Kuopion kaupungin Harjulan sairaalan poliklinikalle ja avovastaanoilla jakautunutta diabeteksen osaamisverkostoa. Poliklinikka toimii mm. diabeteksen erityispätevyyteen koulutuspaikkana. Koulutustoiminnalla varmistetaan diabeteksen osaajien lisäämistä avotoimipisteisiin. Sähköisten palveluiden käyttöönottoa lisätään.

Sairaalapalveluiden kaupungin omaa toimintaa koskeva lääkäripäivystystuki palvelee osastoja sekä asumisyksiköiden ja kotihoidon työntekijöitä osavuorokautisesti. Lisääntyneen työmäärän myötä päivystysmuoto on muuttumassa vapaamuotoisesta päivystyksestä työpaikkapäivystykseksi. Kehityksen jatkuessa päivystyksen kokonaisjärjestely tulee ajankohtaiseksi viimeistään SoTe-ratkaisujen yhteydessä.

Sairaala osallistuu terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutukseen yhteistyössä Sakryn, AMK ja UEFin kanssa. Oppilaitosten opetus on muuttunut yhä vahvemmin työssä oppimiseksi samanaikaisesti kuin koulutuskorvaukset ovat poistuneet toisen asteen opiskelijoiden ohjauksesta ja koulutusmäärät lisääntyneet. Koulutusyhteistyö eri ammattioppilaitosten kanssa täytyy koordinoida vahvemmin. Samalla on tarkistettava myös yhteistyöhön liittyviä taloushallinnollisia linjauksia.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstörakenne säilyy pääosin ennallaan. Joitakin nimikemuutoksia on odotettavissa vuonna 2021.

Valmisteilla olevan lainsäädännön mukaisesti rajoittavia toimenpiteitä ei voi perustella riittämättömällä resurssoinnilla. Siten itsemääräämisoikeutta rajoittavien käytäntöjen vähentäminen ja toimintaympäristön muuttaminen uudistuvan lainhengen mukaiseksi on edelleen ajankohtaista ja lisääntynyt vierihoidon tarve vaatii myös henkilöstömäärän lisäystä.

Henkilöstöväilyksen uudelleen organisoinnin odotetaan parantavan varahenkilöiden saatavuutta.

Kuntoutuksen sairaalatiimin työntekijät siirtyivät osaksi sairaalapalveluja 1.4.2020. Tiimin henkilöstörakennetta, työskentelymuotoja ja sijaistamisjärjestelyjä tarkastellaan. Palveluihin esitetään lisättäväksi toinen toimintaterapeutin tehtävä.

Hoitohenkilöstön työkiertoa helpottavan sopimuksen käyttö sairaalapalveluiden ja Kuopion yliopistollisen sairaalan välillä on ollut toistaiseksi vähäistä. Toiminnalta odotetaan ammatillisen tietotaidon vahvistumista ja organisaatioiden välisen keskinäisen ymmärryksen lisääntymistä.

Tekstinkäsittelyn tilojen sisäilmaongelmien vuoksi osa tekstinkäsittelijöistä on siirretty etätööhön. Kokemukset etätöyöskentelystä ovat olleet hyvät.

Puheentunnistusjärjestelmien kehitys ja käytettävyys Pegasos-ympäristössä ei ole toistaiseksi tietoteknisesti edistynyt. Eri ammattiryhmien potilastyöhön kohdistuvaa työaikaa pyritään lisäämään siirtämällä dokumentointia sanellen tekstinkäsittelijöiden tuottamaksi. Vaihtoehtokustannuksia seurataan. Tekstinkäsittelijöiden tulospalkkiojärjestelmä on arvioitavana.

Harjulan sairaalan avoimet virat ja tehtävät pidetään täytettyinä.

Potilaiden laadukkaan hoidon edellytys on tasalaatuisesti ammatillisesti vahva henkilökunta. Tähän pyritään henkilöstön suunnitelmallisella kouluttamisella, myös esimiestehtävistä kiinnostuneiden urapolkuja edistetään ennakoiden vapautuvia lähiesimiestehtäviä.

Potilas- ja asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti, jotta toimintasuunnitelman asiakaslupauksen mukainen toiminta toteutuu.

Avainprosessi: **Sairaalapalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Poliklinikka	Käynnit lääkäriellä	6 688	6 300	6 300
	Ensikäyntien osuus lääkäriellä käynneistä %	44	42	42
	Käynnit hoitajalla	10 149	8 900	10 300
	Ensikäyntien osuus hoitajalla käynneistä %	38	36	36
	Asiakkaiden lukumäärä (eri sotu)	6 814	6 200	6 400
Osastohoito	Asiakaspaikkojen lukumäärä, omat sairaansijat	194	194	194
	Hoitopäivät, oma osastohoito	64 717	67 000	65 000
	Osastojen kuormitus %	91	94	94
	Hoitojakson pituus, keskiarvo (vrk)	17	12	12
	Hoitopäivät, ostetut lyhytaikais- ja kuntoutus osastohoidon hoitopäivät	2 145	2 200	2 000
	Ostetut hoitojakson pituus, keskiarvo (vrk)	7	8	8
	Ostettu osastohoito, asiakkaiden lkm	314	200	200
	Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut/oma)	3 249	3 200	3 200
Osasto ja poliklinikka	Ostetut asiakaspalvelut ja konsultaatiot	4 900	3 500	4 000
Sairaalakuntoutus*)	Aikuisten fysioterapian käynnit	11 793		12 660
	Aikuisten fysioterapian asiakkaat	1 007		1 160
	Aikuisten toimintaterapian käynnit	1 128		1 100
	Aikuisten toimintaterapian asiakkaat	145		150
Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Poliklinikkapalvelut	Kokonaistyöaika	10,5	11,0	11,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	25,2	4,5	4,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Osastohoito	Kokonaistyöaika	228,2	220,6	228,1
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	20,9	17,5	17,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,2	0,0	0
Sairaalapalveluiden tukipalvelut	Kokonaistyöaika	20,3	19,0	19,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	10,3	8,6	8,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0	0	0
Sairaalapalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	259,1	250,6	258,1
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	20,3	16,4	16,0
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,2	0	0

*) Sairaalakuntoutus siirtynyt sairaalapalveluihin avohoidosta 1.4.2020

3.3 Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Aikuisten mielenterveyspalvelut (Kuopion psykiatrian keskus)

Kuopion psykiatrian keskus tuottaa psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoito- ja kuntoutuspalveluja 20-vuotta täyttäneille kuopiolaisille. Lisäksi tarjotaan työnohjausta sekä koulutusta. Valtakunnallisesti psykiatrisen avohoidon palvelujen kysyntä on lisääntynyt. Tämä on näkynyt myös Kuopion psykiatrian keskuksessa, missä lähetemäärä on lisääntynyt viime vuosina n. 20 %:lla.

Aikuispsykiatrian osastopaikkojen vähenemistä korvaamaan on perustettu tehostetun avohoidon palveluja. Kuopion psykiatrian keskuksen tehostetun avohoidon työryhmä turvaa nopean hoitoon pääsyn ja tiiviin akuutivaiheen hoidon. Palveluja tuotetaan myös viikonloppuisin. Toiminta parantaa asiakaslähtöisiä palveluja ja tuonnistuuksaan kustannussäästöjä laitoshoidon- ja erityisasumispalvelutarpeiden vähenemisen myötä.

KYS:n psykiatrian poliklinikkatoimintoja on kehitetty ja toimintatapoja yhtenäistetty. Tähän liittyen Kuopion psykiatrian keskus ja Siilinjärven psykiatrian poliklinikka ovat muodostaneet vuoden 2019 alusta KYS:n organisaatiossa yhteisen psykiatrian poliklinikan palvelulinjan. Myös aikuispsykiatrian lähetekäsittely on uudistunut ja yhtenäistynyt siten, että kaikki aikuispsykiatrialle tarkoitetut läheteet ovat ohjautuneet psykiatrian läheteet-työryhmälle, joka on arvioinut läheteet ja ohjannut ne oikealle pkl:lle. 20-25 % saapuneista läheteistä on palautunut lähettävälle taholle konsultaativastauksena.

Matalankynnyksen mielenterveyspalveluja tuotetaan yhteistyössä yli organisaatorajojen osallistumalla mielenterveyspalvelujen tuottamiseen terveyskeskuksen vastaanottotoiminnan tiimien kanssa. Kuopion psykiatrian keskuksen psykiatristen sairaanhoitajien työpanosta on siirretty terveyskeskuksen vastaanoton tiimeihin ja sinne annettavia psykiatrin konsultaatiopalveluja on lisätty. Terveyskeskuksessa on työskennellyt seitsemän Kuopion psykiatrian keskuksen psykiatrista sairaanhoitajaa. Määrä lisääntyy yhdellä sairaanhoitajalla vuoden 2021 alusta. Lisäksi yhden psykiatrisen sairaanhoitajan työpanos on kohdennettu poliisin Ankkuri-työryhmän toimintaan.

Psykiatrisen kuntoutuksen palvelut tehostetun kuntoutuksen työryhmässä ja kuntoutusyksikkö Tukiportaan toiminnassa kohdentuvat aiempaa nuorempiin ikäluokkiin.

Asiakasprosessien sujuvuutta varmistetaan yhteistyöllä myös kotihoidon, terveydenhoitoyksikön, aikuissosiaalityön sekä lastensuojelun kanssa. Nimetyt työntekijät antavat tarvittaessa näihin yksiköihin konsultaatioita ja voivat tarvittaessa myös osallistua asiakasneuvottelutilanteisiin. Myös poliisin kanssa on lisätty yhteistyötä mm. Ankkuri-työryhmän toiminnan kautta.

Kuopion psykiatrian keskus on mukana sairaanhoitopiirin sähköisiä palveluja ja videovälitteistä toimintaa kehittävässä e-Psykiatria hankkeessa. Vastaanottokäyntien toteuttamista etäyhteyksin on kuluvan vuoden aikana huomattavasti lisätty ja kehitetty.

Kuopion psykiatrian keskukselta on osallistuttu tulevan psykiatria -talon suunnitteluun. Sinne on rakennuksen valmistumisen myötä tarkoitus keskittää aikuisten ja nuorten psykiatrisen sairaalahoidon ja poliklinikkatoimintaa v.2024 alusta.

Päihdepalvelut

Terveyskeskuksen ja päihdepalvelusäätiön osuutta opioidikorvaushoidon toteutuksessa on kyetty lisäämään. Korvaushoidon kolmiportaisen mallin toteutusta vahvistetaan mm. koulutuksen ja työnohjauksen avulla.

Päihdepalvelusäätiön tuottamia kuntoutuspalveluja kehitetään minkä on tarkoitus vähentää tarvetta ulkopuolisten ostopalvelujen käyttöön.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Aikuisten mielenterveyspalvelut (Kuopion psykiatrian keskus)

Päämääränä on hoidon ja kuntoutuksen vaikuttavuuden lisääntyminen, laadun paraneminen ja asiakaslähtöisen palveluprosessin oikea kohdentaminen avohoitopainotteisesti. v. 2019 aikana käyttöön otetun kliinisten vaikuttavuusmittareiden seurantajärjestelmää (BCB-laaturekisteri) hyödynnetään hoidon vaikuttavuuden seuraamisessa.

Psykiatrian poliklinikkatoiminnan toimintatapojen tehostaminen ja yhtenäistäminen jatkuvat. Aikuispsykiatrian yhteinen lähete -työryhmä jatkaa toimintaansa tehostaen hoidon oikeaa kohdentumista, porrastusta ja konsultaatioita. Yksikössä tuetaan psykoterapiaosaamisen vahvistamista. V. 2021 painopisteenä on erityisesti lyhyt-psykoterapia menetelmien osaamisen lisääminen.

Matalan kynnyksen toimintaa terveyskeskuksessa tuetaan lisäämällä sinne psykiatrin konsultaatiotoimintaa.

Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö Ankkuri-toiminnassa jatkuu

Päihdepalvelut

Opioidikorvaushoitopotilaita on kyetty siirtämään erikoissairaanhoidosta päihdepalvelusäätiön ja terveyskeskuksen hoitoon. Opioidikorvaushoidossa käyttöön tulleen injektiomotoisen lääkityksen käyttö lisääntyy, mikä mahdollistaa potilaiden tarvitseman muun psykososiaalisen kuntoutuksen tehostamisen.

Henkilöstösuunnitelma

Lasten- ja nuorten mielenterveyspalvelujen muutosten yhteydessä on suunniteltu sieltä siirtyvän yksi psykiatrin sairaanhoitaja vahvistamaan Kuopion psykiatrian keskuksen terveyskeskuksen työryhmää.

Henkilöstön osaaminen turvataan ammatillisen täydennyskoulutusvelvoitteen ja kehityskeskustelujen pohjalta laaditun henkilökohtaisen koulutussuunnitelman myötä. Asiakkuuksien lisääntyminen vaatii osaamistarvetta asiakkuuden määrittelyssä, ongelmien fokuksinnissa, määräraikaisissa hoito- ja kuntoutusmenetelmissä mukaan lukien lyhytpsykoterapiamenetelmät. Tässä hyödynnetään mm. koko henkilöstölle vuosina 2017-18 järjestetyn hoidon ja kuntoutustarpeen määrittelyyn liittyneen prosessimuotoisen koulutuksen antia. Myös perhe- ja verkostotyön kehittäminen, lasten huomiointi, neuropsykiatristen ongelmien ja päihdeongelmien tunnistaminen sekä yhteistyö muiden palveluntuottajien kanssa edellyttävät substanssiosaamisen vahvistamista ja resurssin käytön joustavaa suunnittelua.

Yksikön psykoterapiaosaamisen turvaamiseksi panostetaan henkilöstön psykoterapiakoulutuksiin. Vuodelle 2021 on suunnitteilla KYS:n mielenterveys ja hyvinvointipalvelukeskuksen järjestämänä lyhytpsykoterapiakoulutus. Myös neuropsykiatriisiin ongelmiin liittyvää koulutusta on sovittu järjestettäväksi.

Avainprosessi: **Mielenterveys- ja päihdepalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Aikuisten mielenterveyspalvelut	Käyntien lukumäärä / Kpk	38 137	41 000	40 000
	Asiakkaiden lukumäärä / Kpk	2 784	2 700	2 700
	Tukiporras, kuntoutuspäivät	1 024	1 100	1 100
	Tukiporras/asiakkaat	41	50	50
Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Aikuisten mielenterveyspalvelut	Kokonaistyöaika	49,1	57,0	53,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	10,3	8,5	8,0
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	0,2	0	0
Mielenterveyspalveluiden tukipalvelut	Kokonaistyöaika	2,0	3,0	2,0
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Kokonaistyöaika (htv)	51,1	60,0	55,0
	Sairauspoissaolot kalenteripv/htv	13,9	10,0	8,0
	Tapaturmapoissaolot kalenteripv/htv	0,4	0,0	0,0

Alle viiden henkilötyövuoden yksiköistä ei raportoida sairauspoissaoloja.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen (sis. Perheneuvolan ja Sihdin) siirtyminen

Mielenterveyden vastuualueelta Avohoidon vastuualueelle 1.1.2021 / 29 htv (vastaanottoon 14 htv ja terveydenhoitoon 15 htv)

3.4 Sitovat tavoitteet

1. KASVAVA KUOPIO

1.1. Kilpailukykyinen yrittäjyysympäristö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
yrittäjien työvoiman saatavuus, väestökehitys, ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset (%) väestöstä, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), tarjotut harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Edistetään opiskelu- ja työperäistä muuttamista ja maahanmuuttoa Kuopioon sekä ulkomaalaisten ammattiosaajien sitoutumista alueeseen.	Opiskelijoita otetaan sijaisuuksiin ja kesäharjoittelijoiksi opintojen valmistusasteen mukaisesti.	Kasvava Kuopio -ohjelma

1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
edunvalvonnan vaikuttavuus	Viestintää ja edunvalvontaa kehitetään systemaattisesti edelleen (vaikuttamisen kohteet, vaikuttavuusviestintä, yhteistyö).	Osallistutaan tarvittaessa valtakunnallisiin verkostoihin ja työryhmiin. Varmistetaan, että verkkosivuilla on oikea-aikaista tietoa.	Kasvava Kuopio -ohjelma

2. HYVINVOIVA KUOPIO

2.1. Aktiivisuuteen innostava arki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
harrastaminen, fyysinen aktiivisuus ja kulttuuriharrastuksiin osallistuminen, harrastuspaikkojen käyttöaste	Harrastaminen ja fyysinen aktiivisuus lisääntyvät ja edellytykset niihin paranevat. Kannustetaan asukkaita omaehtoiseen harrastamiseen.		Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

2.2. Varhainen tuki

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
päihteiden käyttö ja päihdemyönteisyys sekä tarjolla olevan tuen määrä, koulukiusaaminen, mielenterveyden oireilu, mielenterveyskäynnit ja nuorten huolta herättävä toiminta	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi lisääntyy. Painopiste on erityisesti syrjäytymisuhan alla olevien nuorten hyvinvoinnin edistämässä. Ympäristö kannustaa päihteettömyyteen. Toteutetaan Hyvällä mielellä Pohjois-Savo -hanketta.	Osallistutaan psykiatrian esh:n panostuksella Pöliisin nuorille suunnattuun Ankkuri -työryhmän toimintaan. Terveystarkastuksissa otetaan puheeksi sekä nuoren että vanhempien päihteidenkäyttö.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
monitoimijaisten arviointien lukumäärä, sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkaiden osuus lastensuojelun ja perhepalveluiden asiakasmäärästä, huostassa/ kiireellisesti sijoitetut 0-17v, lastensuojelun avohuollon osuus 0-17 v	Lapsiperheiden hyvinvointia edistetään tukemalla vanhemmuutta eri keinoin. Edistetään monitoimijaista ja ennaltaehkäisevää työtapaa sekä perhekeskusverkoston rakentumista.	Perhekeskustoimintamalli otetaan käyttöön ja sisältöjä kehitetään yhteistyössä TulSote-ohjelman kanssa. Monitoimijainen yhteistyömalli sekä uusi, monialaisesti toteutettava Yhteinen aika-palvelumuoto otetaan käyttöön koko kaupungissa. Perhekeskuksen konsultaatiokäytännöistä ja jalkautuvasta tuesta arjen ympäristöihin sovitaan. Perhekeskusken palveluohjausmallia kehitetään, jota on tavoitteena myös saada pilotoitua.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

2.3. Työllistyminen ja toimeentulo

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
työttömyysaste, työllisyysaste, pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus, työmarkkinatuen kuntaosuus, työkyvyttömyyseläketä saavat 25-64-vuotiaat, alle 30-vuotiaiden nuorten työttömien määrä ja osuus, koulutuspaikan ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat	Kehitetään työllisyyttä edistävä moniammatillisia ohjaus- ja neuvontapalveluja. Työllisyyden kuntakokeilu käynnistyy.	Tehdään yhteistyötä Kuopion työvoiman palvelukeskuksen (TYP) kanssa.	Hyvinvoiva Kuopio -ohjelma

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

3.1. Viisas liikkuminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kaupungin henkilökunnasta etätyötä tehneiden henkilöiden määrä, etätyöpäivien määrä	Edistetään etä- ja monipaikkaista työskentelyä ja uusien etätyöratkaisujen käyttöönottoa ja kehitetään näitä tukevaa työkalutuuia.	Etätyö mahdollistetaan yksiköissä, jossa se on mahdollista toteuttaa. Etätyömalleja edistetään kaupunkitasoisesti ohjeiden mukaisesti. Teams:ä ja muita sähköisiä työvälineitä hyödynnetään mm. kokouksissa.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
jätteen määrä, rakentamisen jätteiden hyödyntämisen osuus kaupungilla ja konserniyhtiöissä (%)	Sisällytetään resurssiviisas hankintaprosesseihin koko konsernissa ja koulutetaan henkilökunta.	Osallistutaan kaupungin järjestämiin koulutuksiin. Hankinnoissa huomioidaan ympäristövaikutukset. Edistetään toiminnassa jätteiden vähentämistä.	Resurssiviisas Kuopio -ohjelma

3.3. Energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
vähäpäästöisten ajoneuvojen lukumäärä	Kuljetushankintojen kilpailutuksessa suositaan vähäpäästöisiä käyttövoimia. Ajoneuvohankinnoissa tulee selvittää ensisijaisesti vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintamahdollisuus.		Resurssivisas Kuopio -ohjelma

4. UUDISTUVA KUOPIO

4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
sairauspoissaolot pv/htv, tapaturmapoissaolot pv/htv, työtyytyväisyys, toteutetut toimenpiteet	Henkilöstön työhyvinvointi ja työturvallisuus paranevat. Sairauspoissaolot vähenevät kaupunkitasoisesti -1pv/htv.	Tehdään toiminnoista Työhyvinvointisuunnitelmat. Perhekeskusverkostossa toimivien esimiesten yhteensovittavan, verkosto- ja muutosjohtamisen taitoja edistetään, jotta voidaan tukea työntekijöiden työhyvinvointia ja työssä onnistumista. Varhainen puheekisotto.	Uudistuva Kuopio -ohjelma

4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
kokeilut ja kehittämishankkeet	Kehitetään tiedolla johtamista (tiedon kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen) kaupunkitasoisesti, jotta se palvelee paremmin toiminnan, palvelujen ja palveluverkostojen suunnittelua ja seurantaa. Panostetaan eri toimenpiteiden (mm- investoinnit, verkostoratkaisut, palvelutarjonnan muutokset) vaikutusten arviointiin.	TulSote-hanke, Laatu-työpakettin kanssa teemme yhteistyötä perhekeskustoimintamallin eteenpäin viemisessä. Perhekeskusverkostotyöryhmässä kehitetään perhekeskustoimintamallin mittarit. Uusi laskentatunnisteluudistus otetaan käyttöön.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
kunnan digitalisaatioaste, hankkeiden määrä ja eteneminen, asiakaspalaute	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Viedään eteenpäin toimintaa ja palveluja uudistavia digihankkeita.	Perhekeskustoimintamallin sähköisiä palveluja kehitetään osana Tulsote-hanketta. Osallistutaan erilaisiin kehittämishankkeisiin myös maakuntatasolla.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
osaamiskartoitukset, koulutusten määrä, koulutuksiin osallistuneiden määrä	Parannetaan esimiesten ja henkilöstön digitaalista kyvykkyyttä.	Huolehditaan esimiesten koulutuksista. Edistetään henkilöstön digiosaamista koulutuksen avulla.	Uudistuva Kuopio -ohjelma
osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin tyytyväisten osuus, kuntalais- ja asiakaspalauteiden määrä	Kehitetään osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamalleja. Parannetaan kuntalaisviestintää osallistumis- ja vaikuttamistavoista.	Perhekeskustoimintamallissa kuntalaisen /perheiden osallisuus on yksi perhekeskusken kansallisista linjauksista. Monitoimijainen yhteistyö-mallissa asiakasosallisuus on toiminnassa keskeistä, joka huomioidaan ja toimintaa kehitetään saadun palautteen myötä. Ollaan mukana kehittämässä uusia toimintamalleja yhdessä muiden kanssa.	Uudistuva Kuopio -ohjelma

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
toteutetut toimenpiteet	Toteutetaan koko kaupungin palveluverkoston ja toimitilatavetta koskeva tarkastelu, jonka tavoitteena toiminnallisesti ja taloudellisesti tehokkaampi verkostoratkaisu.	Palveluverkoston tarkastellaan asiakasnäkökulma huomioon ottaen.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4.3. Kestävä talous

Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
henkilöstömenot	Talousarvioon vuosille 2020-21 asetettu 8,8 milj.€ henkilöstömenosäästö toteutuu. Henkilötyövuosien kasvua hillitään kehittämällä toimintatapoja ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä edistämällä henkilöstön sisäistä liikkuvuutta ja kokoamalla hallinto- ja tukipalveluja.	Toteutetaan vuoden 2021 henkilöstösuunnitelmaa. Haltuun-projektin toimenpiteet vedään käytäntöön ja lähitukitiimit aloittavat helmikuussa. Tiimien toimivuutta tarkastellaan toimintavuoden aikana.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
investointien sisällön ja kustannusarvioiden pitävyys	Investointien hankesuunnitteluprosessin kehittämistä jatketaan, investointien käyttötalousvaikutukset otetaan paremmin huomioon prosessissa.	Osallistutaan investointien hankesuunnitteluprosessin kehittämistyöhön.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
lainamäärä €/asukas, lainanhoitokyky, taseen ulkopuoliset sopimusvastuut, (vuokra)tilakustannusten muutos	Selvitetään vaihtoehtoisia investointimalleja kokonaistalouden huomioiden investointitason pienentämiseksi. Investointitason hallinta (vaikutusarvioinnit, priorisointi, lykkääminen).	Vaihtoehtoisen investointimallit otetaan huomioon hankesuunnittelussa.	Uudistuva Kuopio - ohjelma
tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Toteutetaan kaupungin talouden tasapainotussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä, jotta kaupungin talous on tasapainossa vuonna 2025.	Tasapainotussuunnitelman toteuttaminen.	Uudistuva Kuopio - ohjelma

4 ERIKOISSAIRAANHOITO

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä v. 2021, mikä vastaa nykyistä käy-täntöä. Ostettavat palvelut ovat erikoissairaanhoitotasoisia erityispalveluita kuntalaisille. Keskeisiä toiminta-alueita ovat erilaiset leikkaustoiminnot, syöpähoidot ja vaativat sisätautien alaan kuuluvat hoidot. Toimintaa pyritään kehittämään avohoitopainotteisemmaksi, ts. vuodeosastojen käyttöä pyritään vähentämään.

Koronaviruspandemia on maaliskuusta 2020 lähtien aiheuttanut huomattavan patouman erikoissairaanhoidon palvelujen tarpeelle ja tulee viivästyttämään hoitoon pääsyä. Siirtyneet, ei kiireelliset toimenpiteet tulevat myös vaikuttamaan vuoden 2021 talousarvion suunnitteluun.

Talousarviovaraus erikoissairaanhoidon palveluihin on toimintakatetasolla 178,5 milj. euroa, jossa on muutosta tilinpäätökseen 2019 verrattuna +2,5 milj. euroa (1,4% ilman edellisvuosien shp:n alijäämiä) ja talousarvioon 2020 verrattuna +0,1 milj. euroa (0,1%). Kuopion yliopistollisen sairaalan tähän hetkisen 2021 talousarvion Kuopion osuus huomioiden myös muu maksettava erikoissairaanhoito Kuopion kaupungin talousarviossa on noin 9 milj. euron vaje. Tässä summassa ei ole huomioitu erikoissairaanhoidon mm. patoutuneen ei kiireellisen hoidon purkamisesta. Kaupunki lähtee siitä, että valtion budjettiesityksen mukaisesti hoitojonojen purkuun sairaanhoitopiirit ja kunnat saavat merkittävän rahoituksen vuosina 2021-2023.

Henkilöstösuunnitelma

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on itsenäinen toimija henkilöstöasioissa, joten jäsenkunnat voivat vaikuttaa henkilöstöasioihin ainoastaan rahoituksen kautta. Henkilöstöä kehitetään erikoissairaanhoidon tarpeiden mukaan määrärahojen sallimissa puitteissa.

Avainprosessi: **Erikoissairaanhoito / PSSHP**

Tuote tai palvelu	TOT 2018	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Poliklinikkakäynnit	301 965	293 813		
Hoitojaksot	19 927	20 073		
Hoitopäivät	89 448	88 210		
Lähetteet	48 464	48 002		
-terveyskeskuksesta	26 161	24 947		
-KYSin omasta yksiköstä	9 530	9 711		
-päivystyslähetteet	9 019	8 985		
-yksityissektorilta	8 447	9 011		
-työterveyshuollosta	2 907	2 711		
Siirtoviivepäivät	782	494		
Laskutetut siirtoviivepäivät / €	47 398	283 592		
Hoitopalvelut / 1000 €	162 196	168 596	174 277	179 018
KPK / 1000 €	4 418	4 311	4 554	4 646
Suun th opetuslinikka / 1000 €	743	710	722	754
Tartuntatautilain mukaiset lääkkeet				700
Euroa/asukas	1 404	1 448	1 509	1 540

Kustannukset / 1 000 €	TOT 2018	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	166 614	173 716	176 370	176 100
Muut sairaalat	1 733	2 887	2 400	2 400
Muu esh	385 *)	7644	0	0
Yhteensä / 1 000 €	168 732	184 247	178 770	178 500
Toimintatuotot yhteensä / 1 000 €	801	574	370	370

*) sis shp:n ed. vuosien alijäämän

5 ISÄNTÄKUNTAPALVELUT

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kuopio järjestää Tuusniemen terveystalut uuden sopimuksen mukaisesti 2021 alkaen isäntäkuntamallin mukaisesti. Sopimuskauden tavoitteena on uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta yhdessä Tuusniemen kunnan sosiaalipalveluiden kanssa. Sopimusta jatketaan vuoden 2022 loppuun saakka, jonka jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana 12 kk irtisanomisajalla tai enintään Sote-maakunta-uudistuksen alkuun saakka.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tuusniemen syntyvyys on alhainen ja toiminta väkisinkin painottuu aikuisväestön ja ikääntyneiden palveluihin. Kotisairaanhoidon palvelua vahvistetaan taajama-alueella ja osaston sairaansijapaikkoja vähennetään. Osaston toimintaprofiili muuttuu siten, että se vastaa sitä palveluntarvetta, jonka tuottaminen paikallisesti on tarkoituksenmukaista. Täydentävät palvelut hankitaan muualta Kuopion palveluntuotannon mukaisesti. Vaativa sairaanhoito ja alueellinen päivystys keskittyvät KYSiin. Tuusniemeläiset voivat käyttää myös Juankosken iltavastaanottoa soveltuvilta osin virka-ajan ulkopuolella.

Henkilöstösuunnitelma

Toiminta jatkuu pääosin nykyisen henkilöstövahvuuden turvin. Ostopalvelutyövoiman käyttö näyttää välttämättömältä palvelutason turvaamiseksi.

Osaston avoimena olevat tehtäväpohjat täytetään. Tehtävien täytössä voidaan tehdä nimikemuutoksia. Osaston sairaanhoitajat osallistuvat vuorollaan kotisairaanhoidon työvuoroihin.

Tuusniemen henkilöstön kehittämisessä noudatetaan terveystalujen yhteistä kehittämis- ja koulutus-suunnitelmaa. Täydennyskoulutuksessa keskitytään erityisesti kotisairaanhoidon tarpeisiin.

TUUSNIEMEN KUNTA

Vuoden 2021 talousarvion tavoitteet ja talousraamiesitys sekä suunnittelukauden 2021 – 2022 tavoitteet

	TOT 2018	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	0
LIIEKEVAIHTO	3 214 603	3 345 451	3 369 708	3 175 000
Myyntituotot	2 682 354	2 966 582	2 989 708	2 820 000
Maksutuotot	532 249	378 869	380 000	355 000
Tuet ja avustukset				
Liiketoiminnan muut tuotot				
LIIKETOIMINNAN KULUT	-3 214 603	-3 345 451	-3 369 708	-3 175 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-270 499	-293 707	-310 000	-280 000
Palvelujen ostot	-847 604	-1 020 998	-940 000	-882 000
Palkat ja oikaisuerät	-1 684 073	-1 667 515	-1 730 202	-1 643 362
Henkilösivumenot	-394 383	-347 228	-371 506	-354 638
Liiketoiminnan muut kulut	-18 044	-16 002	-18 000	-15 000

Tuusniemen kunta esittää Kuopion kaupungin Perusturvan ja Terveystalouden palvelualueelle suunnittelukauden 2021–2022 Tuusniemen kunnan perusterveydenhuollon talousarvion laadinnan perusteeksi seuraavat tavoitteet:

Tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso:

Suunnittelukauden tavoite 2021–2022	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Terveystalouden palvelujen ja seudullisen yhteistyön kehittäminen		
Talousarviovuoden 2021 tavoitteet		
Laadukkaiden terveystalouden tuottaminen taloudellisesti ja kustannustehokkaasti	Palvelujen kustannukset / asukas	Hintataso ei yli valtakunnan keskimääräisen hintatason
Henkilöstön ammattitaidon ylläpito	Koulutuspäivät / työntekijä	Ammattitaitoinen ja pätevä henkilöstö

Palvelujen tuottamista jatketaan vuoden 2021 tapaan. Terveystalouden palvelutarpeeseen ja toimintakuluihin vaikuttavat Tuusniemen kunnan väestön ikärakenne ja sairastavuus. Palvelun tuottamiseen liittyviä haasteita ovat henkilöstön eläköityminen, uuden ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi ja yhteistyön kehittäminen terveys- ja sosiaalitoimen eri toimijoiden ja toimialueiden välillä.

Avainprosessi: **Tuusniemen perusterveydenhuolto**

Tuote tai palvelu	Mittarin nimi	TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Vastaanottopalvelut	Lääkärin vastaanottokäynnit	3 173	3 500	3 200
	Hoitajan vastaanottokäynnit	4 427	5 000	4 800
	Vastaanoton käynnit	7 600	8 500	8 000
	Vastaanoton asiakkaat	1 623	2 000	1 800
Terveystenhoitopalvelut	Terveystenhoidon käynnit	1 131	1 200	1 200
	Terveystenhoidon asiakkaat	630	600	600
Suun terveydenhuollon palvelut	Suun terveydenhuollon käynnit	2 050	2 900	2 500
	Suun terveydenhuollon asiakkaat	829	1 200	1 300
Kuntoutuspalvelut	Kuntoutuksen käynnit	2 862	2 500	2 500
	Kuntoutuksen asiakkaat	808	600	600
Vuodeosaston palvelut	Asiakkaiden lkm, omat sairaussijat	24	24	15
	Hoitopäivät	6 294	6 000	5 200
	Osastojen kuormitus %	73	80	96
	Hoitojakson pituus, keskiarvo (vrk)	11	12	12
	Asiakkaiden lukumäärä (=hoidetut)	582	400	370
Henkilöstömittarit		TOT 2019	TA 2020	TA 2021
Avohoidon palvelut	Kokonaistyyöaika	13,4	16,0	16,0
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	19,8	18,7	17,5
Suun terveydenhuollon palvelut	Kokonaistyyöaika	2,7	3,0	2,5
Vuodeosaston palvelut	Kokonaistyyöaika	26,6	25,5	25,5
	Sairauspoissaolot kal. pv/htv	24,8	0,0	17,5
	Tapaturmapoissaolot kal. pv/htv	2,8	21,8	0,0
Tuusniemen perusterveydenhuolto	Kokonaistyyöaika	42,7	44,5	44,0
	Sairauspoissaolot ka. pv/htv	22,9	20,0	17,5
	Tapaturmapoissaolot kal.pv/htv	1,7	0,0	0,0

ISÄNTÄKUNTAPALVELUT	TOT 2019	TA 2020	KÄSU TA 2021	Muutos 20/201	Muutos 20/21
Tuusniemen perusterveydenhuolto	€		€	€	%
Toimintatuotot	3 345 451	3 369 708	3 175 000	-194 708	-5,8
Liikevaihto					
Liiketoiminnan muut tuotot	3 345 451	3 369 708	3 175 000	-194 708	-5,8
Toimintakulut	-3 345 316	-3 369 708	-3 175 000	194 708	-5,8
Materiaalit ja palvelut	-1 314 706	-1 250 000	-1 162 000	88 000	-7,0
Henkilöstökulut	-2 014 743	-2 101 708	-1 998 000	103 708	-4,9
Liiketoiminnan muut kulut	-15 867	-18 000	-15 000	3 000	-16,7
LIIEKEYLIJÄÄMÄ(-ALIJÄÄMÄ)	135	0	0	0	

6 HENKILÖSTÖ

Yleistä

Vuoden 2021 talousarviota on valmisteltu hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa koronapandemian vuoksi. Koronapandemian vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen ja tulevat vaikuttamaan lähivuosina kaupungin palvelulinjauksiin. Koronapandemiasta johtuvat valtion tukitoimenpiteet ovat vahvistaneet kuntatalouden tilaa merkittävästi vuonna 2020 ja 2021. Kuntatalouden kehitysnäkymät pysyvät kuitenkin vaikeina, sillä tukitoimenpiteillä ei pystytä korjaamaan kuntataloutta jo pitkään vaivannutta tulo- ja menokehityksen rakenteellista epäsuhtaa.

Vuonna 2021 palkkakustannukset nousevat keskimäärin 2,7 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Virka- ja työehtosopimuksiin sisältyvät sopimuskorotukset on huomioitu vuoden 2021 talousarviossa. Kunta-alan sopimusten kustannusvaikutus on kaupungille noin 6,8 milj. euroa vuonna 2021. Kuopion kaupunki käynnisti yhteistoimintaneuvottelut henkilöstöjärjestöjen kanssa syyskuussa 2019 henkilöstösäästöjen toteuttamiseksi vuosina 2020-2021. Kaupunginhallituksen 16.9.2019 päätöksen mukaan pysyvien säästöjen osalta tavoitellaan kokonaisuudessaan vuosien 2020 ja 2021 aikana 8,8 miljoonan euron säästöjä, joista 4,8 milj. euroa kohdistuu vuodelle 2021. Talousarvioon sisältyy myös 1,5 milj. euron sairauspoissaolojen säästötavoite, josta perusturvan palvelualueen osuus on 0,551 milj. euroa ja 0,256 milj. euroa terveydenhuollon palvelualueen osalta. Talousarvio sisältää kaupunkitasoisesti 1,0 milj. euron säästötavoitteen digitalisaation, toimintatapojen muutosten ja kertaluonteisten henkilöstömenojen osalta. Kertaluonteisten 1,0 milj. euron säästötavoitteen saavuttamiseksi henkilöstöä suositellaan vaihtamaan lomarahaa vapaaksi tai ottamaan palkatonta virka- tai työvapaata.

Tavoitteena on, että henkilöstöä ei lomauteta vuoden 2021 aikana.

Haltuun projektissa on vuoden 2020 aikana koottu hallinto- ja tukipalveluja suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Tavoitteena on tehtävien uudelleenjärjestelyillä vahvistaa henkilöstön moniosaamista ja sujuvoittaa palveluprosesseja sekä vähentää henkilöriskejä. Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilla aloittaa vuoden 2021 aikana toiminnan kolme lähitukitiimiä. Tiimit työskentelevät lähellä asiakkuusjohtajia ja palvelupäälliköitä.

Etätyön tekeminen lisääntyi koronapandemian vuoksi. Etätyö avaa tulevaisuudessa mahdollisuuksia tarkastella työn tekemisen muotoja. Monipaikkainen ja paikasta riippumaton työ tulee lisääntymään ja samalla etäjohtaminen uudistuu ja tuo esimiesten työhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita.

Henkilöstöjohtamisen painopistealueita vuonna 2021 on työhyvinvoinnin parantaminen, osaamisen vahvistaminen ja työturvallisuudesta huolehtiminen ja ennakkoiva henkilöstösuunnittelu.

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivista ja määrätietoista yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden ja ennenaikaisen eläköitymisen kustannuksia saadaan alennettua. Painopiste on sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan.

Työhyvinvoinnin parantaminen

Henkilöstön työhyvinvointi on strateginen menestystekijä. Työhyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esimiesten ja työntekijöiden yhteistyötä. Työantajan vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä.

Vuonna 2021 tavoitteena on vähentää kaupungin sairauspoissaoloja 1 pv/htv. Perusturvan palvelualueella tavoite on 1,3 pv/htv verrattuna vuoteen 2019 ja terveydenhuollon palvelualueella 1,1 pv/htv. Korvaavan työn toimintamalli uudistetaan vuonna 2021.

Työyksiköihin laaditaan työhyvinvointisuunnitelmat, joissa määritellään työyhteisön kehittämisen kohteet, toimenpiteet, vastuut ja aikataulut. Vuoden 2021 talousarvioon on varattu erillinen kaupunkitasoinen 150.000 euron määräraha työhyvinvoinnin parantamiseen.

Työturvallisuudesta huolehtiminen

Työturvallisuutta kehitetään edelleen linjaorganisaatiota sitouttamalla. Työsuojelun toimintaohjelma valmistellaan yhteistoiminnallisesti työsuojeluvaltuutettujen kanssa. Työtapaturmien ehkäisyyn panostetaan mm. vakavien tapaturmien tutkintaa tehostamalla. Psykososiaalisen kuormituksen vähentämisen keinoja kehitetään yhdessä työterveyshuollon kanssa ja 2020 tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla työnohjausten palautteita.

Esimiehet ja työhyvinvointiparit perehdytetään uudistetun sisäilmaohjeen käyttöön. Sisäilmailmoitukset ovat jatkossa osa Wpro-työturvallisuusjohtamisjärjestelmää. työpaikkojen riskien arvioinnit päivitetään tarvittaessa. Biologisten riskien arviointi muutetaan vastaamaan säädösmuutoksia

Osaamisen vahvistaminen

osaamista ylläpidetään ja uudistetaan sujuvasti osana työtehtävää ja hyödynnetään henkilöstön digiosaamista tarjoten ajankohtaisia sähköisesti tuotettuja sisältöjä. Vuoden 2021 aikana otetaan käyttöön digitaalinen oppimisympäristö, jonne kuratoidaan sisältöjä eri aihepiireittäin. Oppimisympäristöä hyödynnetään keskitetyn koulutustarjonnan ja substanssikoulutusten järjestämisessä.

Esimiesten valmentavan johtamisen ja ratkaisukeskeisyyden taitoja on vahvistettava, kun työntekeminen muuttuu ja kehittyä itseohjautuvampaan suuntaan Vuonna 2021 esimiestyön kehittämisessä on painopisteenä esimiesten tukeminen, järjestelmien käytön osaamisen vahvistaminen nk. digikyvykkyyden kasvattaminen edelleen, saavutettavuus, työturvallisuus ja työhyvinvointi sekä työelämätaidot.

Vuonna 2021 on tavoitteena viedä käytäntöön toimintakulttuuri, joka mahdollistaa osaamisen lisäämisen joustavasti henkilön oman aikataulun mukaisesti. Omien koulutusten sisältöjä ja koulutusmuotoja tullaan uudistamaan.

Keskitetyn koulutuksen kautta henkilöstö voi edelleen perinteisen mallin mukaan osallistua mm. hätäensiavut ja EA1:n koulutukseen sekä työyhteisövalmennuksiin. Tavoitteena on, että digitaalinen oppimisympäristö on käytettävissä myös osaan palvelualueiden omia koulutuksia.

Talousarvion laadinnan yhteydessä tehdyt avainprosessitasoiset koulutussuunnitelmat on käsitelty laajennetussa johtoryhmässä 22.9.2020 ja todettu, että suunnitelmat on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Vuoden 2021 talousarvioon on varattu koulutusmäärärahaa 342.300 euroa, josta perusturvan palvelualueelle 137.300 euroa ja terveydenhuollon palvelualueelle 205.000 euroa. Johdon tukipalveluihin on varattu 47.000 euroa ja se sisältyy perusturvan palvelualueen koulutusmäärärahoihin.

Koulutusmäärärahojen jakautuminen perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueille on esitetty seuraavalla sivulla 52.

KOULUTUSMÄÄRÄRAHOJEN JAKO V. 2021
tili 4810

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE								
		Määräraha- esitykset	Henkilöturva- koulutus / AVEKKI	Toimi oikein häätä- tilanteessa	Turva- kortti- koulutus	EA- koulutus	Yhteensä esitys	Käsu 2021
Avohoidon palvelut	Vastaanottopalvelut	55 800		5 000		8 000	68 800	55 000
	Suun terveydenhuolto	33 000					33 000	30 000
	Terveydenhoito	60 600					60 600	51 000
	Kuvantamispalvelut	4 800	400		200	300	5 700	4 000
Sairaalapalvelut	Poliklinikka ja osastohoito	50 760	2 520	1 000	5 130		59 410	50 000
Mielenterveyspalvelut	Aikuisten mtp / KPK	17 450			300		17 750	15 000
PALVELUALUE YHTEENSÄ		222 410	2 920	6 000	5 630	8 300	245 260	205 000

PERUSTURVAN PALVELUALUE								
		Määräraha- esitykset	Henkilöturva- koulutus / AVEKKI	Toimi oikein häätä- tilanteessa	Turva- kortti- koulutus	EA- koulutus	Yhteensä esitys	Käsu 2021
Vanhuspalvelut	Hoivapalvelut	50 900	2 300		11 700		64 900	40 000
	Palveluohjaus	5 554	450		650		6 654	4 000
Vammaispalvelut		30 810	2 000		400	500	33 710	10 000
Lapsiperhepalvelut		47 000	2 000		5 500		54 500	23 000
Aikuissosiaalipalvelut		19 000	4 000				23 000	10 000
Johdon tukipalvelut							0	3 000
PALVELUALUE YHTEENSÄ		153 264	10 750	0	18 250	500	182 764	90 000

PeTe yhteiset *)		69 000					69 000	47 000
------------------	--	--------	--	--	--	--	--------	--------

PALVELUALUEET YHTEENSÄ		444 674	13 670	6 000	23 880	8 800	497 024	342 000
------------------------	--	---------	--------	-------	--------	-------	---------	---------

Työyksiköt varaavat omaan käyttösuunnitelmaan määrärahan:

- työnohjaukseen + oppisopimuskoulutukseen
- henkilöturvakoulutukseen/Avekki
- toimi oikein hätätilanteessa
- turvakorttikoulutukseen
- EA-koulutukseen

Johdon tukipalveluihin varattavat yhteiset: *)

- Johdon tukipalvelujen koulutukset
- Sairaanhoidajapäivien messuosastolle osallistuminen
- Johtamisfoorumit; asiantuntijat, vuokrat, tarjoilut
- Muut yhteiset koulutukset

PeTe hallinto yhteensä 69.000 €

PERUSTURVAN PALVELUALUEEN HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET

Perusturvan palvelualueen henkilötyövuodet ovat käyttösuunnitelmassa vuodelle 2021 yhteensä 1586,6 htv. Lisäys vuoden 2020 käyttösuunnitelmaan on 37,2 htv.

Henkilöstösuunnitelma	KS 2020 htv	KS 2021 htv	Muutos 2020/2021 htv	KS 2020 1 000 €	KS 2021 1 000 €	Muutos 2020/2021 1 000 €	Eläköitymisarvio KS 2021 henkilöä
PALVELUALUE							
Vanhuspalvelut	1 149,0	1 191,1	42,1	43 896	46 847	2 951	
Vammaispalvelut	76,0	70,9	-5,1	2 999	2 840	-159	
Lapsiperhepalvelut	202,7	201,0	-1,7	8 100	8 170	70	
Aikuissosiaalityön palvelut	49,3	48,5	-0,8	1 846	1 890	44	
PTP johdon tukipalvelut	46,9	52,2	5,3	2 270	2 536	266	
Perusturvan tukipalvelut	7,5	4,9	-2,6	509	372	-137	
Palvelualue yhteensä	1 531,4	1 568,6	37,2	59 620	62 655	3 035	45

Luvuissa ei ilmoiteta jaksotettuja palkkoja. Eläköitymisarvio on 64 vuotta täyttäneiden ja vuonna 2021 täyttävien lukumäärä.

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 2021

PERUSTURVAN PALVELUALUE	TP 2019 pv/htv	TAVOITE 2021 pv/htv	VÄHENNYS 2021 pv/htv
Vanhusten palveluohjaus	8,5	8,0	-0,5
Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto	13,3	12,5	-0,8
Vanhusten hoivapalvelut	26,1	24,5	-1,5
Sosiaalipäivystys	6,4	6,0	-0,4
Avo- ja jälkihuolto	18,5	17,4	-1,1
Sijaishuolto	7,9	7,5	-0,5
Riita- ja rikosasiain sovittelu			0,0
Perheoikeudelliset palvelut	0,4	0,3	0,0
Lapsiperhepalveluiden tukipalvelut			
Sosiaalityö	18,8	17,7	-1,1
Taloudellinen tukeminen	8,4	7,9	-0,5
Maahanmuuttajapalvelut			
Aikuissosiaalityön tukipalvelut		0,0	0,0
Perusturvan tukipalvelut	3,1	2,9	-0,2
Johdon tukipalvelut	15,6	14,7	-0,9
PALVELUALUE	23,1	21,8	-1,3

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 5,8 % verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen.

Henkilöstömäärältään pienten yksiköiden (alle 5 htv) lukuja ei tietosuojasyistä ilmoiteta.

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUEEN HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET

Terveydenhuollon palvelualueen henkilötyövuodet ovat käyttösuunnitelmassa vuodelle 2021 yhteensä 877,5 htv. Vähennys vuoden 2020 käyttösuunnitelmaan on 4,0 htv.

Henkilöstösuunnitelma	KS 2020 htv	KS 2021 htv	Muutos 2020/2021 htv	KS 2 020 1 000	KS 2 021 1 000	Muutos 2020/2021 1 000	Eläköitymisarvio KS 2021 henkilöä
TERVEYDENHUOLTO							
Avohoidon palvelut	542,4	569,9	27,5	25 023	26 810	1 787	
Sairaalapalvelut	250,6	250,1	-0,5	10 277	11 346	1 069	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	86,0	55,0	-31,0	3 626	2 051	-1 575	
Terveydenhuollon tukipalvelut	2,5	2,5	0,0	190	204	14	
Palvelualue yhteensä	881,5	877,5	-4,0	39 116	40 411	1 295	27

Luvuissa ei ilmoiteta jakotettuja palkkoja. Eläköitymisarvio on 64 vuotta täyttäneiden ja vuonna 2020 täyttävien lukumäärä.

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 2021

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE	TP 2019 pv/htv	TAVOITE 2021 pv/htv	VÄHENNYS 2021 pv/htv
Vastaanottopalvelut	20,1	19,0	-1,2
Suun terveydenhuollon palvelut	22,3	21,0	-1,3
Terveydenhoidon palvelut	12,7	12,0	-0,7
Kuntoutuspalvelut	14,7	13,8	-0,9
Poliklinikkatoiminnan palvelut	25,2	23,8	-1,5
Osastohoidon palvelut	20,9	19,7	-1,2
Sairaalapalveluiden tukipalvelut	10,3	9,7	-0,6
Lasten mielenterveyspalvelut	14,4	13,5	-0,8
Nuorten mielenterveyspalvelut	29,7	27,9	-1,7
Aikuisten mielenterveyspalvelut	10,3	9,7	-0,6
Mielenterv. ja päihdepalv. tukipalvelut			0,0
Terveydenhuollon tukipalvelut			
PALVELUALUE	18,6	17,5	-1,1

Sairauspoissaolojen vähentämistavoite 5,8 % verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen.

Henkilöstömäärältään pienten yksiköiden (alle 5 htv) lukuja ei tietosuojasystä ilmoiteta.

7 TIETOHALLINNON KEHITTÄMINEN

Terveydenhuollon Pegasos-järjestelmässä otetaan käyttöön uusi sovellusversio OMNI360 keväällä 2021. Kyseessä on lähes uuden tietojärjestelmän käyttöönoton laajuinen uudistus, joka sisältää paitsi järjestelmän ja käyttöliittymän teknisiä uudistuksia, niin uusi sovellus mahdollistaa myös uusien toimintakäytäntöjen toteuttamisen niin Kuopion kaupungin osalta kuin yhteisten käytäntöjen sopimisen alueen muiden Pegasos-organisaatioiden kesken. Uuden sovelluksen käyttöönotto edellyttää toiminnallisten käytäntöjen läpikäymistä sekä niiden että käyttöliittymän laajaa koulutusta henkilöstölle.

UNA-hankkeessa toteutetaan lomakesovelluksen käyttöönotto vuoden 2020 lopulla ja lomakesovelluksen käyttöä kerrataan OMNI360-koulutusten yhteydessä. Kaupunki osallistuu myös käynnistyvään UNA-ytimen Tilannekuvasovelluksen pilotointiin yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa. UNA Kaari hankkeessa osallistutaan edelleen uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuuden selvitys- ja määrittelytyöhön. Suun terveydenhuollon WinHIT-järjestelmään toteutetaan sovelluskehityksen mukaiset versiopäivitykset.

Sosiaalihuollon vanhojen tietojen Kanta-arkistointi jatkuu Effica YPH -järjestelmästä. Sosiaalihuollon Kanta-arkistoinnin vaihe2 ajoittuu elokuusta 2020 huhtikuun loppuun 2021. Käytöstä poistuneen Juankosken Pro Consona asiakastietojärjestelmän vanhat asiakastiedot on suunniteltu arkistoitavan Kantaan v. 2021. Kantaan arkistoitamattomille tiedoille haetaan sähköinen arkistopaikka Pro Consona -järjestelmän alasajamiseksi kokonaisuudessaan vuoden 2021 puolella.

Sosiaalihuollon Effica YPH -kehittämisen projekti jatkuu vuoden 2021 puolelle Lifecare -työpöydän käyttöönotolla. Vuosi 2021 on Effica YPH:n osalta ohjeistuksen tarkentamista ja järjestelmän toimintojen ja käytön vakiinnuttamista vuonna 2020 käyttöönotettujen ominaisuuksien osalta. Sosiaalipäivystykseen otetaan käyttöön sopimuskuntien Pro Consona asiakastietojärjestelmät ja myös alueen muiden kuin Kuopion Effica järjestelmien käyttöönottoa selvitetään.

Sosiaalihuollon palvelut ovat mukana syksyllä 2020 käynnistyneessä sähköisen asioinnin pilotissa, mikä jatkuu vuoden 2021 ensimmäisen vuosikolmanneksen ajan. Jos pilotin kokemukset ovat hyvät, sähköisten asiointikanavien käyttöä (chat ja videoasiointi) asiakastyössä on tarkoitus jatkaa pilotin jälkeen.

Vanhusten hoivapalveluissa, kotihoidossa ja asumispalveluissa kehitetään teknologisia hoiva- ja asiointipalveluja, turvapalveluissa, virtuaalipalveluissa, videoyhteydessä, omaisviestinnässä sekä videoasiointissa. Vuoden 2021 aikana käyttöön otetaan asiakkaiden kotona lääkerobotteja.

RAI-toimintakykymittarin käyttöönotto aloitetaan Kuopiossa vaiheittain vuonna 2021 vanhuspalveluissa, palvelunohjauksessa ja vammaispalveluissa.

Tietohallinnon henkilöstö osallistuu vuonna 2021 Pohjois-Savon kuntaorganisaatioiden ja kuntayhtymien, PSSHP:n, Pohjois-Savon liiton sekä Istecki Oy:n väliseen Sote-rakenneuudistus sekä Tulevaisuuden sote-keskus hanketyöskentelyyn. Sote-rakenneuudistuksen alueellisen kehittämisen painopistealueet ovat kansalaisen digi- ja etähoitopalvelujen, toiminnan- ja tuotannonohjauksen sekä asiakas- ja potilastiedon tiedonhallinnan kehittäminen. Alueellisen kehittämisen lisäksi osallistutaan KYS Erva yhteistyöalue tasoiseen sekä kansalliseen ICT palveluiden kehittämiseen.

8 TULOSLASKEMAT

PERUSTURVAN PALVELUALUE				
	TOT 2019	KÄSU TA2020	MUUTETTU TA 2020	KÄSU TA2021
	€	€	€	€
PERUSTURVAN PALVELUALUE YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	30 327 605	29 210 948	31 219 948	29 203 000
Myyntituotot	12 108 012	10 264 499	12 264 499	10 680 000
Maksutuotot	12 449 613	13 670 383	13 679 383	13 323 000
Tuet ja avustukset	2 173 348	1 648 064	1 648 064	1 661 000
Vuokratulot	2 748 413	2 780 246	2 780 246	2 789 000
Muut toimintatuotot	848 218	847 756	847 756	750 000
Toimintakulut	-189 877 836	-194 534 914	-206 752 031	-204 174 200
Henkilöstökulut	-72 657 123	-73 644 693	-77 723 932	-77 788 600
Palvelujen ostot	-88 530 642	-89 424 890	-95 263 108	-100 793 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 972 263	-2 126 482	-4 625 842	-2 157 000
Avustukset	-15 265 844	-17 533 886	-17 253 886	-11 305 000
Vuokrat	-11 237 653	-11 551 921	-11 631 921	-11 869 000
Muut toimintakulut	-214 311	-253 042	-253 342	-261 000
KATE	-159 550 231	-165 323 966	-175 532 083	-174 971 200
VANHUSPALVELUT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	21 860 891	21 720 145	23 729 145	21 742 000
Myyntituotot	8 816 759	7 639 668	9 639 668	8 029 000
Maksutuotot	10 161 424	11 079 426	11 088 426	10 732 000
Tuet ja avustukset	405 974	307 137	307 137	278 000
Vuokratulot	2 227 202	2 217 000	2 217 000	2 226 000
Muut toimintatuotot	249 531	476 914	476 914	477 000
Toimintakulut	-107 649 629	-111 477 293	-115 512 313	-118 833 600
Henkilöstökulut	-52 298 403	-52 055 442	-55 835 666	-56 125 600
Palvelujen ostot	-39 732 622	-40 769 242	-41 139 378	-49 581 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 519 296	-1 706 358	-2 090 718	-1 724 000
Avustukset	-5 989 128	-8 666 500	-8 166 500	-2 926 000
Vuokrat	-8 008 729	-8 173 551	-8 173 551	-8 365 000
Muut toimintakulut	-101 450	-106 200	-106 500	-112 000
KATE	-85 788 738	-89 757 148	-91 783 168	-97 091 600
VAMMAISPALVELUT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	2 872 931	2 848 981	2 848 981	2 847 000
Myyntituotot	800 497	450 885	450 885	450 000
Maksutuotot	1 344 542	1 637 100	1 637 100	1 637 000
Tuet ja avustukset	69 965	136 200	136 200	136 000
Vuokratulot	497 603	541 246	541 246	541 000
Muut toimintatuotot	160 324	83 550	83 550	83 000
Toimintakulut	-39 081 139	-38 338 518	-38 938 466	-40 450 800
Henkilöstökulut	-3 641 310	-4 084 149	-3 610 950	-3 723 700
Palvelujen ostot	-27 519 860	-26 482 182	-27 385 329	-28 933 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54 379	-61 674	-61 674	-56 000
Avustukset	-6 719 854	-6 462 886	-6 632 886	-6 484 000
Vuokrat	-1 140 306	-1 246 654	-1 246 654	-1 253 000
Muut toimintakulut	-5 430	-973	-973	-1 000
KATE	-36 208 208	-35 489 537	-36 089 485	

PERUSTURVAN PALVELUALUE				
	TOT 2019	KÄSU TA2020	MUUTETTU TA 2020	KÄSU TA2021
	€	€	€	€
LAPSIPERHEPALVELUT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	3 258 084	3 275 812	3 275 812	3 297 000
Myyntituotot	954 931	1 053 946	1 053 946	1 081 000
Maksutuotot	943 646	953 857	953 857	954 000
Tuet ja avustukset	1 012 540	1 058 687	1 058 687	1 100 000
Muut toimintatuotot	346 966	209 322	209 322	162 000
Toimintakulut	-31 077 134	-31 017 211	-30 943 864	-31 060 300
Henkilöstökulut	-10 005 151	-10 284 007	-10 245 010	-10 440 900
Palvelujen ostot	-19 284 645	-18 918 581	-18 884 231	-18 817 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-303 271	-294 250	-294 250	-312 000
Avustukset	-103 488	-102 500	-102 500	-3 000
Vuokrat	-1 322 628	-1 334 812	-1 334 812	-1 403 000
Muut toimintakulut	-57 951	-83 061	-83 061	-84 000
KATE	-27 819 050	-27 741 399	-27 668 052	-27 763 300
AIKUSSOSIAALITYÖN PALVELUT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	1 497 223	1 055 500	1 055 500	1 006 000
Myyntituotot	1 372 298	960 000	960 000	960 000
Tuet ja avustukset	16 559	23 500	23 500	24 000
Vuokratulot	23 608	22 000	22 000	22 000
Muut toimintatuotot	84 758	50 000	50 000	0
Toimintakulut	-6 123 140	-5 954 878	-5 999 801	-5 963 100
Henkilöstökulut	-2 245 493	-2 249 768	-2 249 768	-2 292 000
Palvelujen ostot	-1 030 697	-1 020 040	-1 014 963	-1 398 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 488	-21 000	-21 000	-22 000
Avustukset	-2 453 297	-2 302 000	-2 352 000	-1 892 000
Vuokrat	-327 678	-339 262	-339 262	-336 000
Muut toimintakulut	-3 488	-22 808	-22 808	-23 000
KATE	-4 625 917	-4 899 378	-4 944 301	-4 957 100
PERUSTURVAN TUKIPALVELUT				
Toimintatuotot	9 225	2 540	2 540	3 000
Myyntituotot	6 844	0	0	0
Tuet ja avustukset	2 381	2540	2 540	3 000
Toimintakulut	-2 240 857	-2 444 185	-2 336 843	-2 315 300
Henkilöstökulut	-2 042 731	-2 217 198	-2 109 856	-2 133 300
Palvelujen ostot	-165 701	-181 085	-181 085	-136 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 765	-3 700	-3 700	-3 000
Avustukset	-77	0	0	0
Vuokrat	-30 208	-41 202	-41 202	-41 000
Muut toimintakulut	2 626	-1 000	-1 000	-2 000
KATE	-2 231 632	-2 441 645	-2 334 303	-2 312 300

PERUSTURVAN PALVELUALUE				
	TOT 2019	KÄSU TA2020	MUUTETTU TA 2020	KÄSU TA2021
	€	€	€	€
JOHDON TUKIPALVELUT				
Toimintatuotot	829 252	307 970	307 970	308 000
Myyntituotot	156 684	160 000	160 000	160 000
Tuet ja avustukset	665 928	120 000	120 000	120 000
Muut toimintatuotot	6 639	27 970	27 970	28 000
Toimintakulut	-3 705 939	-5 302 829	-13 020 744	-5 551 100
Henkilöstökulut	-2 424 035	-2 754 129	-3 672 682	-3 073 100
Palvelujen ostot	-797 117	-2 053 760	-6 658 122	-1 928 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 065	-39 500	-2 154 500	-40 000
Vuokrat	-408 104	-416 440	-496 440	-471 000
Muut toimintakulut	-48 618	-39 000	-39 000	-39 000
KATE	-2 876 687	-4 994 859	-12 712 774	-5 243 100

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE		KÄSU	MUUTETTU	KÄSU
	TOT 2019	TA 2020	TA 2020	TA2021
	€	€	€	
TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	12 232 763	10 949 500	10 396 500	11 391 000
Myyntituotot	2 962 736	1 992 500	2 521 500	2 098 000
Maksutuotot	8 916 420	8 725 000	7 641 000	8 967 000
Tuet ja avustukset	278 707	206 000	208 000	301 000
Vuokratulot	660	0	0	0
Muut toimintatuotot	74 240	26 000	26 000	25 000
Toimintakulut	-277 395 809	-273 883 500	-276 330 165	-276 068 700
Henkilöstökulut	-49 841 066	-50 282 911	-49 995 440	-51 066 700
Palvelujen ostot	-201 010 898	-205 364 587	-201 921 432	-206 047 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 338 428	-9 354 500	-10 255 140	-10 325 000
Avustukset	-7 880 767	-350 000	-5 516 788	0
Vuokrat	-8 022 626	-8 232 568	-8 232 568	-8 332 000
Muut toimintakulut	-302 024	-298 934	-408 797	-298 000
KATE	-265 163 046	-262 934 000	-265 933 665	-264 677 700
AVOHOIDON PALVELUT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	8 494 813	7 529 000	6 542 000	7 979 000
Myyntituotot	2 556 960	1 697 000	1 800 000	1 842 000
Maksutuotot	5 730 759	5 682 000	4 592 000	5 894 000
Tuet ja avustukset	169 667	125 000	125 000	218 000
Muut toimintatuotot	37 426	25 000	25 000	25 000
Toimintakulut	-57 667 921	-58 777 022	-56 922 306	-63 717 900
Henkilöstökulut	-30 193 346	-30 422 229	-28 996 196	-31 979 900
Palvelujen ostot	-14 450 872	-15 196 765	-14 141 018	-17 724 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 861 951	-7 656 500	-8 413 140	-8 650 000
Avustukset	-236 750	-350 000	-310 000	0
Vuokrat	-4 773 273	-4 939 528	-4 850 552	-5 148 000
Muut toimintakulut	-151 728	-212 000	-211 400	-216 000
KATE	-49 173 108	-51 248 022	-50 380 306	-55 738 900
SAIRAALAPALVELUT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	2 574 407	2 588 000	2 515 000	2 588 000
Myyntituotot	191 464	155 000	155 000	145 000
Maksutuotot	2 300 298	2 373 000	2 300 000	2 383 000
Tuet ja avustukset	80 573	60 000	60 000	60 000
Vuokratulot	660	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 413	0	0	0
Toimintakulut	-23 220 983	-23 721 462	-25 091 425	-24 712 300
Henkilöstökulut	-13 518 628	-13 470 318	-14 748 245	-14 534 300
Palvelujen ostot	-5 462 237	-5 916 573	-5 768 913	-5 736 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 561 106	-1 641 000	-1 783 840	-1 653 000
Vuokrat	-2 594 257	-2 628 071	-2 717 047	-2 725 000
Muut toimintakulut	-84 755	-65 500	-73 380	-64 000
KATE	-20 646 575	-21 133 462	-22 576 425	-22 124 300

TERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE		KÄSU	MUUTETTU	KÄSU
TOT 2019		TA 2020	TA 2020	TA 2021
€		€	€	
MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	432 527	353 000	411 000	343 000
Myyntituotot	68 611	32 000	54 000	1 000
Maksutuotot	341 368	300 000	334 000	320 000
Tuet ja avustukset	27 233	20 000	22 000	22 000
Muut toimintatuotot	-4 685	1 000	1 000	0
Toimintakulut	-10 976 883	-11 319 334	-11 076 370	-7 414 500
Henkilöstökulut	-4 882 938	-5 136 070	-4 975 323	-3 229 500
Palvelujen ostot	-5 331 340	-5 459 102	-5 273 142	-3 705 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 163	-56 000	-57 160	-21 000
Vuokrat	-637 692	-647 728	-647 728	-442 000
Muut toimintakulut	-65 750	-20 434	-123 017	-17 000
KATE	-10 544 356	-10 966 334	-10 665 370	-7 071 500
TERVEYDENHUOLLON TUKIPALVELUT				
Toimintatuotot	157 406	109 500	109 500	111 000
Myyntituotot	116 085	108 500	108 500	110 000
Tuet ja avustukset	1 234	1 000	1 000	1 000
Muut toimintatuotot	40 087	0	0	
Toimintakulut	-1 282 731	-1 295 682	-1 317 064	-1 354 000
Henkilöstökulut	-1 246 154	-1 254 294	-1 275 676	-1 323 000
Palvelujen ostot	-17 280	-22 147	-22 147	-12 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 113	-1 000	-1 000	-1 000
Vuokrat	-17 184	-17 241	-17 241	-17 000
Muut toimintakulut	0	-1 000	-1 000	-1 000
KATE	-1 125 325	-1 186 182	-1 207 564	-1 243 000
ERIKOISSAIRAANHOIDON PALVELUT				
Toimintatuotot	573 611	370 000	819 000	370 000
Myyntituotot	29 616	0	404 000	
Maksutuotot	543 995	370 000	415 000	370 000
Toimintakulut	-184 247 291	-178 770 000	-181 923 000	-178 870 000
Palvelujen ostot	-175 749 169	-178 770 000	-176 716 212	-178 870 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-854 095	0	0	
Avustukset	-7 644 017	0	-5 206 788	
Vuokrat	-220	0	0	
Muut toimintakulut	210	0	0	
KATE	-183 673 681	-178 400 000	-181 104 000	-178 500 000

9 INVESTOINNIT

IRTAIMISTO, TARPEET VUONNA 2021

Investoinnin hankintaraja yli 10.000 €

Käsu

€

SUUN TERVEYDENHUOLTO

331 600

Hoitokoneyksiköt (7 x 30.000 €)

210 000

Punaiset kulmakappaleet

28 000

Intraoraaliröntgenlaite

30 600

Juankosken pesu- ja desinfiointikone

13 000

IO-röntgenlaitteiden säteilyrajoitin, STUK velvoittaa! (75 kplx 400€??)

30 000

Pop up unitti

20 000

TERVEYDENHOITOYKSIKKÖ

45 000

Kaislastenlahden uuden koulun (von Wrightin koulu) kalusteet

25 000

Gyne- ja hoitopöytien uusiminen ergonomia / tilaratkaisut huomioiden

20 000

SAIRAALAT

40 000

Residuaalivirtsanmittausuä Karttulaan, apuvälineitä

40 000

Osastojen sänkyjen uusinnat

90 000

VANHUSTEN PALVELUOHJAUS JA HOIVAPALVELUT

320 000

Asumisen Liito-oravan käyttöönotto, irtaimisto

300 000

Kotisairaalaan kannettava EKG+integraatiot

20 000

VAMMAISPALVELUT JA KEHITYSVAMMAHUOLTO

140 000

Puusepän asunnon keittiöremontti

15 000

Virtuaalinen päivätoiminta ja asumisen ohjaus (laitteet)

20 000

Lasten asumisen uusi yksikkö (kalusteet ym.)

105 000

ERITTELEMÄTÖN

20 000

PERUSTURVA JA TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ

896 600

10 TESTAMENTTI- JA PERINTÖVAROJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA

TESTAMENTIT	Kohde	Pääoma 1.1.2020	Pääoma 1.1.2021	Käyttötarkoitus Käytösunnitelman mukaan
Laina Kekäläisen perintö 2260	Riistaveden vanhustyön hyväksi	20 939	19 598	Riistaveden ikäihmisten ja hoivan palvelualueen asiakkaiden hyväksi.
Lahjoitus Riistaveden kotihoitoon 2274	Riistaveden päivätoimintaan	17 414	17 352	Riistaveden vanhusten päivätoimintaan.
Niiralan Palvelukotiyhdistys 2243	Vanhusten palveluasumiseen	286 948	220 273	Vanhusten palveluasumiseen.
Juankosken kaupungin rahastot 2253	Juankosken vanhusten hyväksi	790	790	Juankosken vanhusten hyväksi.
Vanhusten virkistystoiminta 2276	Henkilöstön ja vanhusten kuntoutukseen ja virkistykseen	452	452	Juankosken vanhusten hyväksi. Kotihoidon henkilöstön hyväksi.
VALTIOKONTTORIN KAUTTA HAETUT PERINNÖT	Kohde	Pääoma 1.1.2020	Pääoma 1.1.2021	Käyttötarkoitus
Eino Lyytisen perintö 6120/6048	Vanhustenhuollon palvelut	57 442	41 948	Nilsin ikäihmisten ja kotihoidon asumis- yksiköiden ja päivätoiminnan hyväksi
Einar Väänänen perintö 6101/ 6049	Vanhustenhuollon kehittäminen	126 288 3 382	90 477	Vanhustenhuollon kehittämiseen ja ikäihmisten asumisen suunnittelun koordinaattori kaupunkiympäristön palvelualueen käyttöön 130.000 € (ltk:n päätös 20.6.2017)
Aino Vartiainen perintö 6120/6045 6106/6045	Vanhusten ja vammaisten kotona selviytymisen palveluihin	2 822 940	2 822 940	Järjestöjen tukemiseksi virkistys- ja juhlapahtumiin kotihoidossa ja asumisyksiköissä asuvien vanhusten hyväksi.
Matti Pirisen perintö 6120 ja 6106/6046	Vanhusten ja vammaisten palveluihin	3 875 3 344	3 875 3 344	Hankinnat vanhusten ja vammaisten hyväksi käyttötarkoituksen mukaan.
Riitta Korhosen perintö 6120/6051 ja 6052	Vanhusten ja vammaisten virkistystoimintaan Juankoskella	2 457 8 915	2 457 8 342	Vanhusten ja vammaisten virkistystoimintaan ja ilmaiskonserttien järjestämiseen Juantehtaan Soittajat ry/Juankosken Vanhustentuki ry
Tauno Laitisen perintö 6301/6050 aikuissosiaalityö		50 000 38 950	18 473	Yhdistetään Mäkelän perintöön, siirto 6502/6060 Esimiehen palkkaaminen lapsiperhepalvelujen tukipalveluihin
Seppo Juhani Ryhäsen perintö 6212/6062 Lastensuojelun perhetyö	Eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen sosiaalisin ja kulttuurisin keinoin	999	945	Lastensuojelun perhetyöhön
Julia Tirrosen perintö 6210/6066 Lastensuoj.avohuolto		12 394	11 961	Yhdistetään Mäkelän perintöön, siirto 6502/6060 Esimiehen palkkaaminen lapsiperhepalvelujen tukipalveluihin
6301/6066 Aikuissosiaalityö		1 407	1 163	Yhdistetään Mäkelän perintöön, siirto 6502/6060 Esimiehen palkkaaminen lapsiperhepalvelujen tukipalveluihin
Tuula Björn 6210/6065 Lastensuoj.avohuolto		17 503	17 503	Yhdistetään Mäkelän perintöön, siirto 6502/6060 Esimiehen palkkaaminen lapsiperhepalvelujen tukipalveluihin
Kaija Leena Marjatta Mäkelä 6210/6067 6220/6067	Lastensuojelun kehittäminen	118 258	18 631	Laitisen, Björnin ja Tirrosen saldon siirto kp 6502/6060 Esimiehen palkkaaminen lapsiperhepalvelujen tukipalveluihin
Liisa Ovaskaisen perintö 6210/6073 Lastensuojelun avohuolto		42 981	39 955	Perhesosiaalityön asiakaslasten harrastustoimintaan

11 SISÄINEN VALVONTA

Kuopion kaupunginvaltuustossa on hyväksynyt hallintosäännön 22.5.2017 § 65 luvussa 10 ja §:en 91 – 95 mukaisesti kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevista ohjeista ja menettelytavoista olevan ohjeistuksen. Lautakunta ja johtavat viranhaltijat vastaavat toimialueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kaupunkitasoiset painopisteet vuodelle 2021 ovat:

- Talouden sopeuttamistoimissa onnistuminen ja henkilöstövaikutuksiin varautuminen huomioiden peruspalvelujen toimivuus ja työhyvinvointi
- Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairaspöissaolat
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaamisen vahvistaminen. Ohjeiden päivitys ja henkilöstön koulutus.

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman. Suunnitelman toteuttamisesta ja valvontahavainnoista toimialat raportoivat kaupungin ohjeiden mukaisesti talousarvion/käyttösuunnitelman seurantaraportoinnin yhteydessä.

Kaupunginhallitus arvioi vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta, tuloksia ja kehitystarpeita kuntalain 115 § mukaisesti. Kaupunginhallituksen selonteon valmistelemiseksi palvelualueet laativat oman toimialan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa ja kehittämistarpeita koskevan arviointiselonteon.